

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็น
ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

การค้นคว้าอิสระ

ของ

สุภาพ เข็มบุบผา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ธันวาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**DESIRABLE CHARACTERISTICS OF LOCAL POLITICIANS AS PERCEIVED BY
PEOPLE IN CHUMSAENG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PRAKHONCHAI DISTRICT, BURIRAM PROVINCE**

Supap Kembuppha

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration Program in Public Administration**

December 2013

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อผู้วิจัย สุภาพ เข็มบุบผา

ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ประชัน ตะเนวัน

ที่ปรึกษาหลัก

ดร. ชูเกียรติ จารัตน์

ที่ปรึกษาร่วม

ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

สถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ปีที่พิมพ์ 2556

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9001 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานการณ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านสมรรถนะตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน รองลงมา คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาหมู่บ้านในตำบลให้เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และนักการเมืองท้องถิ่นควรลงพื้นที่รับทราบปัญหาในแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อย เดือนละ 2 ครั้ง ตามลำดับ

TITLE	The Desirable Characteristics of Local Politicians as Percieved by People in Chumsaeng Subdistrict Administrative Organization, Nangrong District, Buriram Province		
AUTHOR	Supap Kembuppha		
INDEPENDENT STUDY ADVISOR	Associate Professor Prajan Kanawan		Major Advisor
	Dr. Chookiat Jarat		Co- Advisor
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR	Public Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2013

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the desirable characteristics of the local politicians as perceived by people in Chumsaeng Subdistrict Administrative Organization in Nangrong district, Buriram province in 4 aspects i.e. capacity, responsibility, participation and situation. The samples were 367 people, selected through the table of Taro Yamane, stratified random sampling and simple random sampling, respectively. The study tool was a 3 –part questionnaire including checklist, 5-rating scale and open-ended questions with the reliability of 0.9001. The basic statistics employed in this study were percentage, mean and standard deviation. The study results revealed that:

1. The desirable characteristics of the local politicians as perceived by people in Chumsaeng Subdistrict Administrative Organization both in overall and each aspect were found at a high level. The mean scores ranked from high to low were participation, situation, responsibility, and capacity, respectively.

2. The additional opinions and suggestions of people at Chumsaeng Subdistrict Administrative Organization, Nangrong District, Buriram Province which were highly recommended were that the local politicians should allocate the budget for local development to all villages, followed by the local politicians should equally develop all villages, and the local politicians should regularly visit all villages twice a month in order to perceive their problems, respectively.

ประกาศคุณูปการ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงโดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประจักษ์ คณะวัน ประธานคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ และดร.ชูเกียรติ จารัตน์ คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้เอื้ออำนวย และประสานงานในการจัดทำการค้นคว้าอิสระเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย สุปิงกลัด ข้าราชการบำนาญ อธิการบดีเทศบาลนครเมืองบุรีรัมย์ ดร.ผดุงชาติ ชังดี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และนายไชยวัฒน์ ชาติประสพ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ที่ให้การสนับสนุนทุนการศึกษา คุณพ่อ คุณแม่ สามี ญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ แด่บิดา มารดา บุรพจารย์ คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่อบรมสั่งสอนให้เกิดสติปัญญา ความรู้และวิชาชีพ ตลอดจนชื่นนำคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เกิดกำลังใจในการศึกษาแก่ผู้วิจัย

สุภาพ เข็มบุบผา

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
ประกาศคณาจารย์	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	27
การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	46
บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	79
วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	84
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	84
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย....	94
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือวิจัย.....	98
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	102
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	108
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	110

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตเลือกตั้ง.....	65
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	71
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ นักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน.....	73
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสมรรถนะ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	74
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	75
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายข้อ.....	76
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานการณ์ โดยภาพรวมและรายข้อ.....	77
4.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ	78

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองของประเทศไทยยึดหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีกฎหมายสูงสุด คือ กฎหมายรัฐธรรมนูญ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในระบอบรัฐสภา ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค และระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยทั้ง 3 ส่วนอยู่ในการควบคุมของคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ บริหารราชการแผ่นดิน อันควบคุมไปถึงการกำหนดนโยบาย เพื่อให้ข้าราชการนำไปปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกและการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตามกฎหมาย โดยเฉพาะการปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด จึงเป็นหน่วยงานที่จะต้องสนองความต้องการของรัฐบาลกลาง และประชาชนในท้องถิ่น ได้ดีที่สุด

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบล ซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา ความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง หรือที่เรียกกันว่าปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นของประชาชนอย่างแท้จริงนั้น จะต้องมีผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จึงทำให้นักการเมืองท้องถิ่นเสนอตัวเองมาเพื่อให้ประชาชนได้เลือกตนเองเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็จะสามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัย ซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Responsible Citizen) ให้แก่ประเทศชาติโดยส่วนรวม (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงเป็นตำบลหนึ่งที่น่าสนใจในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง มีพื้นที่ทั้งหมด 30.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,062.50 ไร่ จำนวนประชากรตามสถิติทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,468 คน แยกเป็นชาย 2,731 คน หญิง 2,737 คน มีครัวเรือน 1,370 ครัวเรือน มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นนักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน เช่นเดียวกับท้องถิ่นอื่น ๆ ซึ่งผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงที่ผ่านมา ถึงแม้จะมีผู้สมัครในการเลือกตั้งจำนวนไม่มากนัก แต่ผู้สมัครรับการเลือกตั้งมีการแข่งขันในการหาเสียงสูงมาก ต่างฝ่ายต่างหาเสียง โชว์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และการปราศรัยนโยบายของตัวเองให้ประชาชนได้พิจารณาเลือกตัวเองได้เข้ามาเป็นผู้นำท้องถิ่น โดยประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกนักการเมืองที่มีคุณสมบัติที่ประชาชนสามารถสัมผัสได้ด้วยสายตา คือเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถตลอดจนมีจิตใจโอบอ้อมอารี แต่นักการเมืองบางคนบางกลุ่มที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาแล้ว ละเลยสัญญาข้อตกลงกับประชาชนไว้เมื่อคราวหาเสียง จึงมีพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงประสงค์ ทำให้ประชาชนเสียโอกาสเสียความตั้งใจ เพราะไม่ขับเคลื่อนนโยบายตามที่รัฐบาลกลาง หรือท้องถิ่นได้วางแผนไว้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องการที่จะทราบความคิดของประชาชนต่อการตัดสินใจเลือกนักการเมืองท้องถิ่น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อยากเห็นประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความเข้าใจและส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่วนการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ประชาชนได้นักการเมืองที่ดีตามที่ต้องการหรือไม่ และประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นอย่างไร ซึ่งการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่น ส่งผลต่อประชาชนทั้งด้านบวกและด้านลบ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้นำเสนอเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงคุณลักษณะบางประการเพื่อสอดคล้องกับความคิดเห็นของประชาชน และนำไปใช้ประโยชน์ในการเลือกสรร สรรหาบุคคลที่เหมาะสมเข้ามารับผิดชอบในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนานักการเมืองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวคิดของ สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 62-63 ; อ้างถึงใน เกษรา ดวงมณี, 2545 : 48) จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านสมรรถนะ ด้านความสำเร็จ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานภาพ ด้านสถานการณ์ แต่ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสถานการณ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง จำนวน 14 หมู่บ้าน ใน 14 เขตเลือกตั้ง จำนวน 4,060 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามเขตเลือกตั้งทั้ง 14 เขต ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จึงให้นิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

1. **ความคิดเห็น** หมายถึง การแสดงออกซึ่งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดด้วยการพูด การเขียน โดยมีความรู้ประสบการณ์ที่ได้มาจากการเรียนรู้เป็นพื้นฐานที่มาของการแสดงออกนั้น

2. **คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น** หมายถึง คุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่นที่ประชาชนต้องการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในความคิดเห็นของประชาชน 4 ด้าน คือ

2.1 **ด้านสมรรถนะ** หมายถึง นักการเมืองที่มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ทันที มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการทำงาน มีความสามารถในการสื่อความหมาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการตัดสินใจ และมีความสุขรอบคอบ

2.2 **ด้านความรับผิดชอบ** หมายถึง นักการเมืองที่มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการของตนหรือคณะบริหาร เป็นที่พึงพิงของประชาชนได้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ยึดถือหลักการมากกว่าตัวบุคคลและยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม

2.3 **ด้านการมีส่วนร่วม** หมายถึง นักการเมืองที่มีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในกิจการของสังคม ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำ และมีความสามารถในการปรับตัว

2.4 **ด้านสถานการณ์** หมายถึง นักการเมืองที่มีจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเข้าถึงความต้องการของประชาชน

3. **นักการเมืองท้องถิ่น** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้ง จากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง โดยดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะในอันที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ หรือแก้ไขปัญหาการเมืองเพื่อนำประเทศชาติไปสู่การพัฒนา และนำระบบการเมืองไปสู่ความมีเสถียรภาพ และความอยู่ดีกินดีของประชาชนเป็นสำคัญ

4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยนำมากล่าวเพื่อกำหนดกรอบในการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
3. แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
5. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
6. การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
7. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้ลึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการแสดงออกทางการพูด การเขียน ความเชื่อ ค่านิยม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่พบในสังคมรวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคลนั้น ๆ ที่ได้พบแต่ไม่ถูกเกณฑ์ตายตัว ดังนั้นจึงมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ดังนี้

ความหมายเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีความหมายคล้ายคลึงกัน จะมีความแตกต่างกันบ้างก็สำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างและสรุปมาดังต่อไปนี้

พรทิพย์ สัมปัดตะวนิช และคณะ (2541 : 153) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความโน้มเอียง (Predisposition) ที่เกิดจากการเรียนรู้ เพื่อที่จะตอบสนองต่อวัตถุหนึ่ง อาจจะออกมาในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อวัตถุนั้นได้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 : 94) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง การประเมิน หรือการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบในวัตถุ คน หรือเหตุการณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนๆ หนึ่งเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง

สุชา จันทน์เอม (2542 : 23) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แต่เป็นลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนกับทัศนคติ คนเรามักจะมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ

สรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ด้วยการพูด หรือเขียน ภายใต้พื้นฐานของความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้น เข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ซึ่งความคิดเห็นนั้น อาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยเฉยๆ หรือไม่เห็นด้วยก็ได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาหาความรู้สึก นึกคิดและทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ทำให้เราทราบถึงพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งนักวิชาการให้ความสำคัญของความคิดเห็น ไว้หลายท่าน ดังนี้

โยธิน ศันสนยุทธ (2524 : 46 ; อ้างถึงใน ชยากร เทศบำรุง. 2544 : 7) กล่าวว่า การศึกษาความคิดเห็นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะทำให้เราทราบความต้องการของบุคคลต่าง ๆ ในสังคมสะท้อนให้เห็นพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร จากความเห็นของผู้ที่ได้รับประโยชน์ เพื่อให้ผู้กระทำได้ทำการปรับปรุงพฤติกรรมทัศนคติของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย เช่น กิจการค้าของบริษัทเอกชนโดยเฉพาะสถานีโทรทัศน์จะสอบถามความคิดเห็นของผู้ชมต่อรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีกว่าเดิม

ปิยาณี เหล่ากาวิ (2547 : 6-7) กล่าวว่า ความสำคัญของความคิดเห็นมีคำจำกัดความคือ

1. เป็นความเชื่อที่ไม่สามารถยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าเป็นความรู้สึกที่แท้จริง แต่เป็นสิ่งที่ถูกต้องและมีเหตุผลหรือความน่าจะเป็นของความคิดเห็นเฉพาะบุคคล
2. การประเมินผลหรือความรู้สึกหรือการประมาณค่าเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณค่าของบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ
3. รูปแบบการตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาสาระซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นสิ่งที่ต้องการ

4. หลักเกณฑ์ในการใช้ถ้อยคำในการตัดสินใจหรือพิจารณาตัดสินสิ่งต่าง ๆ โดยมีหลักเกณฑ์สนับสนุนในแต่ละกรณี

เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552 : ออนไลน์) กล่าวว่าความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในการเสนอความคิดที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทำให้เป็นผู้มีเหตุผล เพราะการแสดงความคิดเห็นต้องคำนึงถึงหลักการ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ความสำคัญของความคิดเห็น เป็นการศึกษา ความคิด ความรู้สึกของบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมของผู้กระทำว่าดีหรือไม่ดี เพื่อให้ผู้กระทำได้ทำการปรับปรุงพฤติกรรมที่ตนคิดของผู้ถูกกระทำให้ดีกว่าเดิม

ประเภทของความคิดเห็น

สำหรับประเภทความคิดเห็น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเภทความคิดเห็น โดยได้มีผู้ให้ความหมายและนิยามไว้หลายท่านด้วยกัน และขอยกตัวอย่างและสรุปดังต่อไปนี้

สุชา จันทน์เอม (2542 : 14) ได้แบ่งความคิดเห็นเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดโดยไม่ต้องมีจุดหมาย (Undirected Thinking) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความคิด ต่อเนื่อง (Associative Thinking) การคิดแบบเชื่อมโยงเป็นความคิดที่ไม่มีจุดหมาย เป็นอิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก เช่น การฝัน การจินตนาการ การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เป็นต้น

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย (The Goal-directed Thinking) เป็นการคิดที่มีกัมมิตสรุปหลังจากที่คิดเสร็จ หรือเมื่อต้องการหาคำตอบในวิถีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ไขปัญหา การคิดแบบนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

แรมเมอร์ (Remmer, 1954 : 104 ; อ้างถึงใน สุนันทา อ่อนรัศมี, 2548 : 15) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ความคิดเห็นเชิงบวกสุดและเชิงลบสุด (Extremes) เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้

2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Contents) การมีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น อาทิเช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี ชอบยอมรับ และเห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในทางไม่ดี ไม่ชอบ รังเกียจ และไม่เห็นด้วย

กู๊ด (Good, 1959 : 376 ; อ้างถึง ในสุทธิพงษ์ ทรงเจริญ, 2550 : 7) แบ่งประเภทตามความคิดเห็น ไว้แตกต่างกันตามลักษณะของความคิดเห็นเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. **ความคิดเห็นทั่วไป (General Opinion)** คือ ความเชื่อ ความเข้าใจ ข้อพิจารณา ความรู้สึก หรือทัศนคติที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์แน่นอน และยังคงขาดน้ำหนักทางเหตุผล หรือการวิเคราะห์ หรือเป็นการกล่าวกว้าง ๆ ที่คิดว่ามีความน่าจะเป็นมากกว่าจะมาจากความรู้สึก
 2. **ความคิดเห็นเฉพาะ (Specific Opinion)** คือ การพิจารณาการวินิจฉัยจากแหล่งข้อมูล หรือบุคคลที่เชื่อถือได้
 3. **ความคิดเห็นสาธารณะ (Public Opinion)** คือ ข้อพิจารณาหรือวินิจฉัยรวมของกลุ่มคนในสังคมที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อและข้อเท็จจริง
- จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความคิดเห็นสามารถเกิดจากการเรียนรู้เข้าใจ ในสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรือมาจากประสบการณ์ที่เกิดจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีผล ต่อจิตใจและความคิดประเภทของความคิดเห็นสามารถแบ่งได้ทั้งในทางที่ดี ได้แก่ การยอมรับ และในทางที่ไม่ดี ได้แก่ การปฏิเสธอาจมีระดับความคิดเห็นในระดับธรรมดาและรุนแรง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของผู้นั้น

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งขององค์การทุกแห่ง ความสำเร็จขององค์การไม่ว่าเล็กหรือใหญ่ ตลอดไปจนถึงระดับประเทศย่อมต้องการผู้นำที่ดี สามารถบริหารองค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่จูงใจคนอื่นให้ทำบางสิ่งบางอย่างให้สำเร็จ โดยการชี้ให้เห็นวิธีการที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จอีกด้วย ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำไว้ดังนี้

ประพันธ์ ผาสุกยัต (2541 : 87) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง คุณสมบัติหรือทักษะส่วนตัวของแต่ละบุคคลที่สามารถสร้างขึ้นได้ หากได้รับการพัฒนาฝึกฝน ผู้นำที่เราพบเห็นกันอยู่ทุกวันนี้ อาจจะไม่มีความสามารถในการนำที่ดีพอก็ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นมากมาย ทั้งในระดับองค์กรและในระดับประเทศ พูคองย ๆ ก็ คือ คนที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำ (Leader) นั้น ไม่ได้หมายความว่าเราจะเพียงพร้อมด้วยคุณสมบัติและความสามารถในการภาวะผู้นำ (Leadership) เสมอไป แต่ในทางตรงกันข้าม ใครก็ตามที่มีภาวะผู้นำ เขานั้นแหละมีความพร้อมและเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำ

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 17) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลหนึ่งซึ่งนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตามซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ยอมรับซึ่งกันและ

กัน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน หรือเป็นความสามารถที่จะเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

วิชา ด้านธำรงกุล (2546 : 244) ได้ให้ความหมายภาวะผู้นำว่า หมายถึง กระบวนการในการสร้างอิทธิพล เพื่อผลักดันให้ผู้อื่นทุ่มเททำงานให้ประสบความสำเร็จ กระบวนการนี้เป็นหนึ่งในสี่ของหน้าที่การบริหาร การนำและการบังคับบัญชา โดยใช้ภาวะผู้นำในการสร้างความรู้สึกผูกพันและความกระตือรือร้น เพื่อให้ผู้ทำงานใช้ความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่ที่จะขับเคลื่อนให้งานประสบความสำเร็จ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มโดยใช้การชักชวน จูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ความต้องการของตนได้ด้วยความเต็มใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือ ดังนั้น ผู้นำ คือ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

บทบาทและหน้าที่ของภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำ (Leadership) หรือความเป็นผู้นำ คือ ความสามารถในการนำ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จของภาวะผู้นำ เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้นำมีความสามารถในการนำหรือมีภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของภาวะผู้นำไว้ ดังนี้

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544 : 16 – 17) กล่าวว่า บทบาทของภาวะผู้นำ (Leadership Roles) ที่ดีขององค์กรควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นตัวแทนในทุกสถานการณ์ (Fugurehead) ผู้นำที่มีตำแหน่งสูงขององค์กรจะต้องเป็นตัวแทนกิจกรรมต่าง ๆ คือ

- 1.1 เป็นตัวแทนที่ดีขององค์กร
- 1.2 เป็นตัวแทนที่จะรวบรวมข้อมูลที่อยู่ภายนอกองค์กร
- 1.3 ให้การต้อนรับแขกผู้มาเยือน

2. เป็นผู้พูดที่ดี (Spokeperson) ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการพูดการนำเสนอ กิจกรรมตลอดจนมีการวางแผน มีความสามารถในการพูดและนำเสนอกิจกรรมตลอดจนมีการวางแผน มีความสามารถในด้านต่าง ๆ และมีวิสัยทัศน์ที่ดีกับบุคคลหรือผ่านฝ่ายต่าง ๆ คือ

- 2.1 ฝ่ายบริหารระดับสูง
- 2.2 ลูกจ้าง
- 2.3 บุคคลภายนอก เช่น สหภาพแรงงาน
- 2.4 เพื่อนร่วมอาชีพ

2.5 ชุมชน

3. เป็นนักเจรจาต่อรอง (Negotiator) ซึ่งมีคุณสมบัติในการต่อรอง ดังนี้

3.1 สามารถเจรจาต่อรองกับผู้บริหารผู้บังคับบัญชาที่เหนือกว่าในการเจรจาด้านขอเงินทุนสิ่งอำนวยความสะดวกอุปกรณ์หรือการสนับสนุนอื่น ๆ

3.2 สามารถต่อรองกับหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กรเพื่อที่จะต่อรองด้านพนักงานและเจรจากับหน่วยงานภายนอกในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และรูปแบบการสนับสนุนอื่น ๆ

3.3 สามารถต่อรองกับลูกค้าผู้ขายปัจจัยการผลิต และผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้เกิดการซื้อขายการกำหนดตารางเวลาและเงื่อนไขการขนส่ง

4. การสอนงาน (Coach) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีเวลาและความสามารถที่จะสอนทีมงาน ดังนี้

4.1 ต้องพยายามช่วยให้ทีมงานประสบความสำเร็จ

4.2 ต้องให้สมาชิกทีมงานมีการป้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน

4.3 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทีมงานมีขั้นตอนการทำงานและมีการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น

5. เป็นผู้สามารถสร้างทีมงานได้ (Team Builder) ซึ่งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

5.1 เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสมาชิกทีมงานมุ่งมั่นที่จะประสบความสำเร็จ เช่น มีการใช้จดหมายชมเชยแก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น

5.2 ริเริ่มกิจกรรมที่สร้างขวัญกำลังใจแก่กลุ่ม เช่น การจัดปาร์ตี้ และการสนับสนุนด้านกีฬา

5.3 จัดประชุมพบปะสังสรรค์เป็นช่วง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกในทีมงานมีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องความสำเร็จ ปัญหา และสิ่งที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

6. แสดงบทบาทการทำงานเป็นทีม (Team Player) มีพฤติกรรมที่ผู้นำจะต้องปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

6.1 การวางตัวเป็นสมาชิกของทีม และเป็นผู้นำทีมที่เหมาะสม

6.2 มีความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในองค์กร

6.3 แสดงความจริงใจต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยให้การสนับสนุนแผนการทำงานเป็นทีมและการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่

7. สามารถแก้ไขปัญหาด้านเทคนิคได้ (Technical Problem Solver) เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บังคับบัญชาระดับต้น และผู้บริหารระดับกลางที่จะช่วยสมาชิกของทีมงานแก้ไขปัญหาด้านเทคนิค โดยมีกิจกรรม 2 ประการ ดังนี้

7.1 ผู้นำควรให้บริการในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้แนะนำด้านเทคนิค

7.2 เป็นผู้สร้างผลประโยชน์เกี่ยวกับการทำงานประจำ เช่น สนับสนุนการสร้าง
ยอดขาย หรือปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องจักรต่าง ๆ

8. การประกอบการ (Entrepreneur) เป็นผู้แนะนำความคิดริเริ่มมีความคิดเชิงวิเคราะห์ (Critical Thinking) และมีความรู้ความสามารถในการเป็นผู้นำประกอบการพัฒนาเปลี่ยนแปลง
ธุรกิจถึงแม้ไม่ใช่กิจการของตนเอง ซึ่งมีกิจกรรมของการเป็นผู้นำที่มีบทบาทเป็นผู้ประกอบการ
3 ประการ ดังนี้

8.1 ทักษะที่ต้องการปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยงานซึ่งต้องมีความเกี่ยวข้องกับ
สถานการณ์ภายนอก เช่น การเขียนเขียนธุรกิจ การจัดประชุมกลุ่มอาชีพ หรือการจัดการแสดง
สินค้า หรือการมีส่วนร่วมในโปรแกรมการศึกษา

8.2 มีการพูดคุยกับลูกค้าและพนักงานถึงความจำเป็น และความต้องการที่จะต้องมี
การเปลี่ยนแปลงขององค์กร

8.3 มีการอ่านสิ่งตีพิมพ์ บทความ นิตยสารของกลุ่มวิชาชีพ เพื่อที่จะรับรู้สิ่งที่
เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมและในวงอาชีพนั้น

พรทิพย์ อัยยิมพันธ์ (2547 : 68) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทที่แบ่งอย่างกว้าง ๆ
ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. การกำหนดแนวทางหลัก (Pathfinding) ผู้นำควรเริ่มต้นด้วยการกำหนดเป้าหมาย
และแนวความคิดที่ชัดเจน บทบาทดังกล่าวจะช่วยให้ผู้นำสร้างแผนงานแม่แบบ (Blueprint of
Action) ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการก่อนจะลงมือปฏิบัติตามแผน นอกจากนั้น ไม่เพียงแต่ต้อง
รู้ถึงวิธีทางกำหนดทิศทางและเป้าหมายเท่านั้น แต่ผู้นำต้องได้รับการสนับสนุนและความมุ่งมั่น
จากพนักงานในการบรรลุถึงเป้าหมายด้วย ผู้นำต้องมีความสามารถนำให้ผู้อื่นมีส่วนร่วมในการ
สร้างพันธกิจ (Mission) วิสัยทัศน์ (Vision) และสื่อสารอย่างชัดเจนถึงความแตกต่างและ
ผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับความสำเร็จในอนาคต อีกทั้งยังสามารถทำให้พนักงานมี
แรงจูงใจและรู้สึกตื่นเต้นกับทิศทางใหม่นี้ด้วย

2. การสร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิผล (Aligning) การสร้างระบบการทำงานที่มี
ประสิทธิผลหรือการทำให้องค์การดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน คือ การลงมือสร้างแผนหลักที่
กำหนดขึ้นในขั้นตอนที่หนึ่ง ทุกระดับชั้นขององค์การควรมีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน
เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน ในฐานะผู้นำต้องเปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ขั้นตอนการ
ทำงาน และโครงสร้างองค์การให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์การที่ได้วางเอาไว้

3. การมอบอำนาจ (Empowering) หากผู้นำมีการมอบงานให้แก่พนักงานอย่างจริงจัง
ทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การสื่อสารระหว่างบุคคลและ

ระหว่างกลุ่มเกิดประสิทธิผลและเกิดผลลัพธ์ใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ ซึ่งมาจากการที่สมาชิกของกลุ่มหรือพนักงานสามารถแสดงความคิดเห็นและศักยภาพของคนได้อย่างอิสระ โดยผู้นำต้องสร้างสถานะที่จะกระตุ้นการสร้างเสริม และปลดปล่อยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความสามารถพิเศษเฉพาะตัว ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในบุคคลทุกคน วิธีการนี้จะช่วยให้บุคคลมีความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้นในองค์กร

4. การสร้างตัวแบบ (Modeling) หัวใจของการเป็นผู้นำ คือ ต้องสร้างความน่าเชื่อถือ เพราะไม่เพียงแต่รู้ว่าจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างไรนั้น แต่ผู้นำยังต้องมีคุณสมบัติของผู้นำที่ดีด้วย กล่าว คือ ต้องเข้าใจถึงความสำคัญของคุณลักษณะระหว่างคุณลักษณะ (Characteristics) กับความรู้ความสามารถ (Competence) เพราะไม่ว่าบุคคลจะมีความสามารถเพียงใดก็ไม่สามารถจะเป็นผู้นำที่แท้จริงได้ หากปราศจากซึ่งคุณลักษณะที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า บทบาทและหน้าที่ของภาวะผู้นำ คือ เป็นผู้กำหนดเป้าหมายการทำงาน มีการวางระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการมอบอำนาจ เป็นตัวแทนที่ดีขององค์กรเป็นนักเจรจา เป็นผู้สอนงานแก่ผู้บังคับบัญชา และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักการเมืองท้องถิ่น

นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทางการเมือง เป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสำคัญพอ ๆ กับผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง แต่ส่วนที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือ กติกาที่วางไว้ในรัฐธรรมนูญ และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันก็คือ ในสังคมที่มีการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองการปกครอง

ความหมายของคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่น

การแสดงออกถึงคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้น อาจเกิดจากการสร้างความรู้ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะต่าง ๆ แล้วบูรณาการออกมาเป็นสิ่งที่คนอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของผู้นำ ผู้บริหาร หรือนักการเมือง ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 253) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นว่า หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความดีหรือลักษณะประจำของบุคคล

พลสิทธิ์ หนูชูชัย (2543 : 4 - 5) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความสามารถ กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี และคำนึงถึงผลประโยชน์ของหน่วยงานเสมอ

ทวิช จิตรสมบูรณ์ (2553) กล่าวว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง หมายถึง ผู้มีความรู้ทางเทคนิคในการทำงานทางการเมือง เป็นคนฉลาดรู้จักคิดแก้ปัญหา มีความกล้าหาญ แม้การกระทำนั้นจะเสี่ยงภัย และมีจริยธรรม

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำ ผู้บริหาร หรือนักการเมือง หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำตัวบุคคล เช่น ผู้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ดี เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาได้ แสดงความสามารถ กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี มีความรู้ทางเทคนิคในการทำงานทางการเมือง รู้จักคิดแก้ปัญหา มีความกล้าหาญ มีจริยธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของหน่วยงานเสมอ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น

นักการเมือง หรือผู้นำท้องถิ่น ย่อมมีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญ และสามารถแก้ไขปัญหาในชุมชนหรือท้องถิ่นของคนได้ โดยอาศัยคุณลักษณะหรือพฤติกรรมในการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งมีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของนักการเมือง หรือผู้นำไว้ ดังนี้

วราภรณ์ รุ่งเรืองกิจ (2541 : 54) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของผู้นำ หรือนักการเมืองท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางกาย เป็นสิ่งที่สัมพันธ์ได้ง่ายที่สุด ผู้นำจึงต้องใส่ใจดูแลสุขภาพ รูปร่างให้อยู่ในลักษณะแข็งแรงและสมส่วน เพื่อจะให้เกิดความคล่องตัวและกระฉับกระเฉง ในการปฏิบัติงาน
2. คุณลักษณะด้านสติปัญญา ได้แก่ ความเป็นผู้มีความรู้ดี เฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรอบคอบและมีความจำดีด้วย ต้องมีความรู้ดีทั้งเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และความรู้ในเรื่องทั่วไป หมั่นศึกษาหาความรู้ให้ก้าวทันสมัย ทันกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ ถ้าเกิดปัญหาในการปฏิบัติงานก็สามารถให้คำปรึกษาแนะนำหรือแก้ปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ เป็นผู้มีความคิดไกล หาทางปรับปรุงพัฒนางานให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา มีโลกทัศน์กว้าง
3. คุณลักษณะด้านจิตใจ ผู้นำต้องเป็นผู้มีคุณธรรม คือ เป็นผู้ที่มีความดีงามตาม หลักธรรมของศาสนาประจำใจอยู่เป็นนิจ มีความยุติธรรม มีความอดทนต่อความยากลำบากในงาน และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี มีความเสียสละ รวมทั้งเป็นผู้มีจิตใจเบิกบานอยู่เสมอ
4. คุณลักษณะด้านงาน จะต้องเป็นผู้มีความศรัทธาในองค์กร และงานที่ตน รับผิดชอบ รักงาน รักผู้บังคับบัญชา ผู้ได้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน มีความรับผิดชอบสูงและ ต้องการความสำเร็จสูง
5. คุณลักษณะด้านสังคม เนื่องจากงานองค์กรการบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องอาศัยการ ประสานงาน เพื่อขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้นผู้นำองค์กรการบริหารส่วนตำบลจึงต้อง

เป็นผู้เปิดตัวเอง ชอบการติดต่อพบปะสังสรรค์กับบุคคลอื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุคคลอื่นด้วย สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี มีความทันสมัย ทันใจ ทันคน ทันเหตุการณ์

สต็อกคิลล์ (Stogdill, 1974 : 62-63 ; อ้างถึงใน เกษรา ควณณี. 2545 : 62-63)

ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของผู้นำ หรือนักการเมืองท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะ ดังนี้

1. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้นำต้องมีคุณสมบัติเหนือกว่าสมาชิกของกลุ่มในเรื่องเกี่ยวกับสติปัญญา ผลการศึกษาเล่าเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและสังคม สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

2. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้นำมีลักษณะดังต่อไปนี้มากกว่าส่วนเฉลี่ยของสมาชิกของกลุ่ม คือ การรู้จักเข้าสมาคม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเพียรพยายามในการทำงาน รู้จักวิถีที่จะทำงานให้สำเร็จ มีความเชื่อมั่นในตนเองว่าสิ่งที่ตนทำอยู่นั้นถูกต้อง ตื่นตัวและหยั่งรู้ในสถานการณ์ มีความร่วมมือเป็นที่นิยมของปวงชน มีความสามารถในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน หมุ่มมาก มีความสามารถในการพูดทำให้ผู้อื่นเห็นชอบ

3. คุณสมบัติที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเป็นผู้นำ คือ ความคิดริเริ่มในการทำกิจกรรม การเป็นที่นิยมของปวงชนเนื่องจากมีความประพฤติดี ทำดี คิดดี ความสามารถในการเข้าสังคม การตัดสินใจเด็ดขาด ความปรารถนาที่จะทำให้ดีที่สุด การมีอารมณ์ขัน สนุกสนาน การมีส่วนร่วมมือกับผู้อื่นในการร่วมทำกิจกรรม มีความสามารถทางการกีฬา

4. องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเป็นผู้นำแยกออกเป็น 6 ด้าน คือ

4.1 ด้านสมรรถนะ ประกอบด้วย มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ทันที มีความกระตือรือร้นตื่นตัวในการทำงานตลอดเวลา มีความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้คนเข้าใจได้ง่าย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ มีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้ดี เจียบขาด และมีความสุขรอบคอบ นุ่มนวล พุดจาน่าฟัง ทันคนทันเหตุการณ์บ้านเมือง เป็นผู้มองการณ์ไกลในอนาคตว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อสังคม และมีความสามารถในการจูงใจคนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี

4.2 ด้านความสำเร็จ ประกอบด้วย จบการศึกษาอย่างน้อยปริญญาตรีเพราะปัจจุบันวิวัฒนาการทางการเมืองเจริญก้าวหน้าไปไกล คนที่จะเป็นผู้นำควรที่จะมีความรู้ในระดับหนึ่งที่จะสามารถทำประโยชน์ต่อสังคม มีความรู้ความสามารถด้านการเมืองการปกครอง และมีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับการเมืองเพื่อที่จะสามารถทำงานได้ตรงกับความต้องการของประชาชน เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคม มีประวัติที่ดี ชีวิตครอบครัวปกติสุข และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานก่อนดำรงตำแหน่งจะยิ่งทำให้ประชาชนยอมรับนับถือในบุคคลนั้น

4.3 ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจของคนไม่ว่าสิ่งนั้นจะออกมาดีหรือไม่ก็ตาม เป็นที่พึ่งพิงของประชาชนได้ในยามที่ประชาชนเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือ มีความมุ่งมั่นในการทำงานให้ออกมาดี ยึดถือหลักการมากกว่าตัวบุคคลและยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม ไม่เน้นพรรคพวกเป็นคนตรงต่อเวลานัดหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นคนมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง และปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ

4.4 ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย มีส่วนร่วมในการวางแผนงานว่าควรจะทำอะไร มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อที่จะได้รู้ถึงข้อผิดพลาด มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เช่น รมรงค์ต่อต้านยาเสพติด การปลูกต้นไม้ข้างทาง ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำคณะกรรมการชุมชนในเวลาที่ต้องการความร่วมมือต่าง ๆ และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับประชาชนได้ดี โดยรู้จักเสียสละและอุทิศผลประโยชน์ของคนเพื่อส่วนรวม มีการฟังเสียงของประชาชนว่ามีความเดือดร้อนและต้องการสิ่งใด โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การตรวจรับงานจ้าง การแสดงความคิดเห็น และสามารถอยู่ร่วมกับคนหมู่มากได้ทั้งในและนอกองค์กร

4.5 ด้านสถานภาพ ประกอบด้วย มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม เช่น ประพฤติปฏิบัติตนดี มีตำแหน่งสำคัญทางสังคมที่ประชาชนให้ความยอมรับ เป็นที่รู้จักและเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลในสังคม เป็นผู้กว้างขวางในสังคม รู้จักประชาชนในหมู่บ้านทั่วถึง สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนี้ประกอบอาชีพอะไร บ้านอยู่ที่ไหน และเป็นคนอย่างไร

4.6 ด้านสถานการณ์ ประกอบด้วย มีสภาพจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยสามารถใช้ความสามารถของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างทันทั่วทั้งที่ สามารถปรับตัวได้ทุกสถานการณ์ ช้อนความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้เก่ง สามารถบังคับตนเมื่อมีสิ่งช่วยวน เช่น อบายมุข และเข้าถึงความต้องการของประชาชน ดินดีและหยั่งรู้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยรู้จักนำไปปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2554 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของนักการเมืองที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูง นอกจากจะมีคุณวุฒิที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศชาติ ต้องเป็นผู้มีความสามารถบริหารจัดการได้อย่างดีเลิศใน 3 ด้าน คือ บริหารงาน บริหารคน บริหารเศรษฐกิจ คือ สามารถบริหารได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งต้องเป็นคนที่ชอบเรียนรู้ มีลักษณะเป็นนักเรียนตลอดชีวิต ไม่ปฏิเสธสิ่งใหม่ ไม่มีแนวความคิดแบบอนุรักษ์นิยม โดยเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง แต่เปิดใจพัฒนาตนเองให้ก้าวทันโลกตลอดเวลา

รวมทั้งจะต้องมีประสบการณ์ทำงานด้านการบริหารมาแล้วเป็นอย่างดี สอดคล้องและเหมาะสมกับการเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารประเทศ

2. ทำงานเพื่อส่วนรวมด้วยความเสียสละ นักการเมืองต้องทำทุกสิ่งโดยเห็นแก่ส่วนรวมเป็นหลัก ไม่เห็นแก่ส่วนตัว พวกพ้อง ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตน และต้องไม่ประนีประนอมกระทำตามพลังกลุ่ม หากเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หรือเป็นผลร้ายต่อประเทศชาติ นักการเมือง เช่นนี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ได้ตำแหน่งทางการเมืองแล้วข่มขู่หาโอกาสถอนทุนคืน โดยการหาประโยชน์ส่วนตัวขณะดำรงตำแหน่ง เป็นเหตุให้นักการเมืองเหล่านั้นไม่สามารถเสียสละหรือมีอุดมการณ์ เพื่อมวลชนเป็นหลักได้

3. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีความตื่นตระหนกน้อยลงเมื่อต้องเผชิญสถานการณ์เฉพาะหน้า นักการเมืองที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลจะเป็นที่นำเชื่อถือของคนที่ต้องตาม และคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย ผู้คนจนอยากฟังความคิดเห็นและมุมมองของเขาเพื่อจะได้ทิศทางที่เป็นประโยชน์ นักการเมืองจึงจำเป็นต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์มองอนาคต เป็นคนที่มีความคิดริเริ่ม ไม่มองอะไรแคบ ๆ ไม่เป็นคนคิดสั้น คิดสั้น ๆ ไม่ละเอียดยรอบคอบและต้องเป็นผู้ที่มีใจเปิดกว้าง ในการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นคนมีเหตุผล เป็นคนที่ทันสมัย มีลักษณะของความเป็นสากล สามารถติดต่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนานาประเทศได้

4. มีลักษณะพื้นฐานของการดำเนินชีวิตแบบเสมอต้นเสมอปลาย ก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นอย่างไร เมื่อได้รับตำแหน่งแล้วก็ต้องเป็นเช่นนั้น ไม่ได้เป็นการเสแสร้ง คุณลักษณะชีวิตที่ควรจะมี ได้แก่ ต้องมีความเมตตา มีความกรุณาต่อประชาชน ผู้ทุกข์ร้อนคนด้อย โอกาสทางสังคม และชนกลุ่มน้อยในประเทศ มีความมุ่งมั่นที่จะยกระดับในเรื่องของสิทธิมนุษยชนให้ทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความเสมอภาค และต้องเรียนรู้ที่จะให้อภัย มีความมั่นคง ในอารมณ์ รู้จักอดกลั้น และรักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ ไม่มีนิสัยเป็นนักเลงหัวไม้ ไม่ใช่อำนาจหรืออิทธิพลข่มขู่บังคับผู้ที่ด้อยกว่า นอกจากนี้จะต้องมีความสุข อ่อนน้อม ไม่ถือตัว มีความขยันขันแข็ง เป็นคนกล้าหาญ กล้ารับผิดชอบ กล้าตัดสินใจ กล้ายอมรับผิด ไม่โยนความผิดให้ผู้อื่นต้องเป็นผู้ที่แสดงตัวรับผิดชอบอยู่เสมอ

5. ต้องมีประวัติดี มีการดำเนินชีวิตตั้งแต่อดีตที่โปร่งใส ทั้งในชีวิตหน้าที่การทำงาน และชีวิตส่วนตัว จะต้องเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสาธารณชนและต้องมีชีวิตครอบครัวเป็นแบบอย่าง ชีวิตครอบครัวจะเป็นสภาพสะท้อนว่า หากนักการเมืองยังไม่สามารถบริหารครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดในสังคมได้ เมื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองเขาจะสามารถบริหารประเทศให้ดีได้อย่างไร นักการเมืองจะต้องเป็นผู้ประกอบแต่สัมมาอาชีพมาตลอด ไม่มีประวัติการทุจริต ไม่มีประวัติในการดำเนินธุรกิจที่สังคมไม่ยอมรับ ไม่มีประวัติการเป็นนักเลงเจ้าพ่อ หรือกิจการ

ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน รวมถึงธุรกิจที่สร้างปัญหาสังคมมาก่อน เพราะนักการเมืองไม่เพียงแต่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในพื้นที่เท่านั้น แต่ยังต้องได้รับการยอมรับจากนานาประเทศในโลกด้วย

6. ต้องเป็นผู้ที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ มีเหตุผล รักษาคำพูดไว้ให้มั่นคง ไม่โกหก ไม่กลับกลอก ไม่ปลิ้นปล้อน ต้องไม่เป็นคนที่ชอบค่าต่อว่าผู้อื่น ต้องไม่พูดโห่ร้ายโจมตี และที่สำคัญต้องสามารถพูดจาสื่อสาร ได้ดีกับบุคคลในทุกระดับของสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังต้องประกอบไปด้วย คุณกิริยา คือ ต้องเป็นผู้ที่สง่างาม มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่ยุ่จักกาลเทศะ วางตัวได้อย่างเหมาะสม สามารถเข้ากับคนได้ทุกประเภท ทุกระดับ และเป็นตัวแทนของประเทศได้อย่างดีในการสู่เวทีโลก

7. มีคุณธรรมจริยธรรม จะต้องเป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ จะต้องมีความยุติธรรม ไม่เป็นคนลำเอียง เป็นผู้ที่มีจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ จริงใจต่อประเทศชาติและประชาชน เป็นผู้ที่รักษาคำพูด และเป็นผู้ที่มีสติในการพิจารณาพิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ อย่างระเอียดรอบคอบ ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ ต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ มีหลักการในการดำเนินชีวิตส่วนตัวในการบริหารประเทศ คุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองนับเป็นคุณสมบัติที่เด่น และเป็นคุณค่าต่อประเทศชาติมากที่สุด หากนักการเมืองขาดคุณธรรมและจริยธรรมแม้เก่งกาจ มีการศึกษาสูง ก็ไม่สามารถนำพาประเทศไปสู่ความไพบูรณ์ได้

8. มีความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญ ขณะเดียวกันต้องรู้จักอ่อนน้อมก่อนเบา แม้ว่าสังคมในปัจจุบันไม่ได้เป็นยุคที่ต้องทำศึกสงครามอย่างในอดีต แต่นักการเมืองที่มีคุณสมบัติเข้มแข็งและกล้าหาญยังคงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะหน้าที่ของการเป็นนักการเมือง คือนำทิศทางคนจำนวนมากสู่เป้าหมายเดียวกัน จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่นักการเมืองจะต้องเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญ ซึ่งจะแสดงออกในลักษณะของการกล้าตัดสินใจ สามารถรับแรงกดดันจากรอบด้าน แรงกดดันจากเสียงวิพากษ์วิจารณ์ นักการเมืองต้องยืนหยัดต่อการตัดสินใจ หากการตัดสินใจนั้นถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนรวมและประเทศชาติ ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักอ่อนน้อมก่อนเบา เพราะในความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวนั้นง่ายต่อการนำไปสู่ความเผด็จการ นักการเมืองจึงต้องรู้จักใช้อำนาจอย่างชอบธรรม

9. มีทีมงานที่มีความสามารถ ในยุคสารสนเทศและเทคโนโลยีระดับสูง ข่าวสาร ข้อมูลต่างเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เทคโนโลยีต่าง ๆ มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบถ้วนทันเวลา บุคคลที่ไม่ติดตามข้อมูลข่าวสารและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จะเป็นคนล้าสมัยในเวลาอันสั้น นอกจากนี้สังคมมีความซับซ้อนขึ้น นักการเมืองจึงไม่สามารถมีความรู้ความสามารถในทุก ๆ ด้านอย่างครบถ้วนได้ จำเป็นต้องอาศัยทีมงานในการช่วยทำงาน ทั้งการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสามารถนำไปกำหนดเป็น

นโยบายปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม และแม้ว่านักการเมืองจะมีความรู้ ความสามารถ มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงานสูง แต่การทำงานเพียงคนเดียวจะทำได้จำกัด เพราะมีเวลาจำกัดจึงจำเป็นต้องมีคนมาช่วยทำ นักการเมืองไม่เพียงต้องมีความรู้ความสามารถโดยส่วนตัวเท่านั้น แต่ยังต้องสอนและสามารถพัฒนาคนได้ สร้างทีมงานที่ดีได้ และสอนให้ทีมงานสร้างทีมงานที่ดีต่อไปได้

10. มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย นักการเมืองต้องเป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองในแนวทางประชาธิปไตย ไม่ใช่เป็นนักการเมืองในลักษณะของสังคมนิยม นักการเมืองที่มีลักษณะของความเป็นประชาธิปไตย จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศในอนาคต เป็นคุณสมบัติที่ช่วยให้คนในประเทศมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากเห็นแบบอย่าง รวมทั้งการที่นักการเมืองยึดมั่นตามวิถีประชาธิปไตยจะช่วยให้ประเทศชาติได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้นในกระแสโลก อันจะส่งผลดีต่อประเทศทั้งในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และในด้านการค้าการลงทุน

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้นำ หรือนักการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความคิด สติปัญญา ความสามารถในการเข้าสังคมตัดสินใจเด็ดขาด จริงใจ รู้จักวางตัวเหมาะสม มีความกล้าหาญ มีความกระตือรือร้น มีลักษณะท่าทางดี มีความยุติธรรม มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์และกล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง มีความรอบรู้รอบทันเหตุการณ์ อุทิศเวลาเพื่อส่วนรวม และสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้ดี

แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยเป็นระบอบการเมืองการปกครองระบบหนึ่ง ซึ่งการบริหารอำนาจรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมือง โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนโดยตรงหรือผ่านผู้แทนที่ตนเลือกใช้อำนาจแทนก็ได้ ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองและวิถีการดำเนินชีวิต ซึ่งยึดหลักความเสมอภาค เสรีภาพและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน และอำนาจอธิปไตยต้องมาจากปวงชน

ความหมายของประชาธิปไตย

ปัจจุบันได้ปรากฏให้เห็นหลักการสองหลักการที่ให้นิยามว่า “ประชาธิปไตย” โดยประการแรก เห็นว่าบรรดาพลเมืองหรือสมาชิกในสังคมย่อมมีความเสมอภาคกันในการเข้าถึงอำนาจ ส่วนประการที่สองนั้นเห็นว่าพลเมืองย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองโดยเสมอภาคกัน แต่คำว่าอธิปไตยนั้นมีความหมายที่หลากหลายดังต่อไปนี้

ดิเรก กุลศิริสวัสดิ์ (2541 : 54-55) ให้ความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” หมายถึง รัฐบาลโดยประชาชน รัฐบาลตามระบอบนั้น ซึ่งอำนาจของกษัตริย์ ตกอยู่กับประชาชนทั้งหมด และประชาชนมีอำนาจในการจัดการ โดยตนเองได้โดยตรง เช่นในสาธารณรัฐเล็ก ๆ ของสมัยโบราณ หรือโดยเจ้าหน้าที่ คือผู้แทน ที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในปัจจุบันนี้มักใช้กันรวมๆ ว่า หมายถึง รัฐสังคมนิยม ซึ่งพลเมืองทั้งหลายมีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการสืบ สิทธิมาจากบรรพบุรุษ หรือข้อแตกต่าง ความเหลื่อมล้ำในอำนาจบาตรใหญ่ตามฐานันดรศักดิ์หรืออภิสิทธิ์อื่นใด

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2543 : 67) กล่าวว่า “ประชาธิปไตย” ถอดศัพท์มาจากภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมาจากภาษากรีก 2 คำ คือ “Demos” แปลว่า “ประชาชน” และ “Kratein” แปลว่า “อำนาจ” เมื่อรวมกันเข้าแล้ว หมายถึง “อำนาจของประชาชน หรือประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ เพราะฉะนั้น หลักการขั้นมูลฐานของระบบประชาธิปไตยก็คือ “การยอมรับนับถือ ความสำคัญและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของบุคคลความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต” รากฐานของระบอบประชาธิปไตยนั้น นักวิชาการส่วนใหญ่ยอมรับว่า เริ่มต้นมาจากประเทศกรีกโบราณและได้พัฒนาขึ้นมาในบรรดาประเทศยุโรป ตลอดจนสหรัฐอเมริกาต่อมาได้แพร่หลายไปยังประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ซึ่งได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาซึ่งพอจะประมวลลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจประชาธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐ
 2. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
 3. การดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐนั้นถือเอามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสิน แต่ในเวลาเดียวกันเสียงส่วนน้อยในรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่กดขี่ข่มเหงอย่างผิดทำนองคลองธรรม
 4. กระบวนการของประชาธิปไตย คือ วิธีการปกครองซึ่งได้รับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกตั้ง การอภิปราย การออกเสียงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น
 5. มีการแบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 ฝ่าย คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ
- ระบอบประชาธิปไตยนั้น มิได้จำกัดรูปของการปกครองว่าจะต้องเป็นไปในรูปของการปกครองว่าจะต้องเป็นไปในรูปแบบรัฐสภา หรือการปกครองแบบประธานาธิบดี หรือระบบกึ่งประธานาธิบดีทั้งรัฐสภาและระบบผู้นำร่วม คราบเท่าที่มีลักษณะสำคัญ 5 ประการของการปกครองแบบระบอบประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น ก็นับได้ว่าเป็นรัฐประชาธิปไตย

อมร รักษาศักดิ์ (2543 : 105) ได้ให้ความหมาย คำว่า “ประชาธิปไตย” ในความหมายต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. ในความหมายดั้งเดิมของประชาธิปไตย คือ การปกครองแบบหนึ่งซึ่งสิทธิในการตัดสินใจทางการเมืองนั้นเป็นของพลเมืองทั้งปวงเป็นผู้ใช้โดยตรงตามระเบียบวิธีที่ว่าเสียงข้างมากเป็นฝ่ายชนะการปกครองแบบนี้เรียกกันว่า ประชาธิปไตยโดยตรง

2. เป็นการปกครองแบบหนึ่ง ซึ่งพลเมืองใช้สิทธิอย่างเดียวกันนั้น โดยผ่านทางผู้แทน ซึ่งประชาชนเป็นผู้เลือกและรับผิดชอบต่อประชาชน พลเมืองทั้งหมดไม่ได้ใช้สิทธิในการปกครองด้วยตนเอง แบบนี้เรียกว่า ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน

3. เป็นการปกครองรูปหนึ่งซึ่งมักจะ ได้แก่ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน แต่ผู้ที่มีเสียงข้างมากจะใช้อำนาจตัดสินใจได้ก็แต่ภายในขอบเขตจำกัด แห่งรัฐธรรมนูญซึ่งได้ออกแบบไว้ รับรองสิทธิส่วนบุคคลของคณส่วนน้อย หรือส่วนรวมบางประการ เช่น สิทธิในการพูด และในทางศาสนา เป็นต้น แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยเสรีหรือแบบมีรัฐธรรมนูญ

4. ประการสุดท้าย คำว่า ประชาธิปไตยมักจะถูกนำมาใช้อธิบายระบอบการเมืองหรือสังคมใดๆ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะลดความแตกต่างทางสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างอันเกิดขึ้นจากการกระจายทรัพย์สินส่วนตัวโดยไม่เท่าเทียมกัน ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงว่ารูปของการปกครองในระบอบนั้นจะมีลักษณะประชาธิปไตยตามความหมาย 3 ประการแรกหรือไม่แบบนี้เรียกว่าประชาธิปไตยทางสังคมหรือเศรษฐกิจ

ดังนั้น สรุปได้ว่า ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองที่ถือว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ และเป็นระบอบที่การดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ ทัศนคติของคนในสังคม ในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ยึดหลักที่ถือว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุด

หลักการของประชาธิปไตย

จากความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย” มีหลากหลายความหมาย และมีนักรัฐศาสตร์ให้ความสนใจกันเป็นจำนวนมากนั้น ก็ได้สรุปหลักการของประชาธิปไตยที่ส่วนมากเห็นว่ามีความสำคัญไว้หลากหลายความคิดเห็นดังนี้

สมบัติ ชำรงฉัญวงศ์ (2542 : 247-249) สรุปจากปรัชญาของระบอบประชาธิปไตย ทำให้ระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ซึ่งมีหลักการดังนี้

1. หลักอำนาจอธิปไตยของปวงชน (Popular Sovereignty) โดยใช้อำนาจกำหนดตัวผู้ปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง รวมถึงอำนาจในการถอดถอนตัวผู้ปกครอง

2. หลักเสรีภาพ (Liberty) ได้แก่ การเลือกตั้งถอดถอนผู้ปกครองหรือผู้นำทางการเมือง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมืองทั้งด้วยการพูด การเขียน การเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะควบคุม กำกับ และตรวจสอบผู้ปกครอง การชุมนุม การเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งในการส่งเสริมสนับสนุนและคัดค้านนโยบายและการกระทำของผู้ปกครอง

3. หลักการเสมอภาค (Equality) ในระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักควบคู่กับเสรีภาพ ซึ่งประชาชนจะได้รับ โอกาสที่เสมอภาคกันและทัดเทียมกัน ทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

4. หลักกฎหมาย (Rule of Law) ในระบอบประชาธิปไตยต้องมีที่มาอันชอบธรรม คือ อำนาจมาจากอธิปไตยของปวงชน ใช้บังคับประชาชนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

5. หลักเสียงข้างมาก (Majority Rule) ในระบอบประชาธิปไตยเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่ แต่จะต้องให้ความเคารพและคุ้มครองเสียงข้างน้อยด้วยเพราะ ฝ่ายเสียงข้างน้อยจะทำหน้าที่และมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการควบคุม กำกับ และตรวจสอบเจตนารมณ์ในการตัดสินใจของฝ่ายเสียงข้างมากว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงหรือไม่ ถ้าเสียงข้างมากลงมติตัดสินใจขัดต่อประโยชน์ของประชาชนมีสิทธิที่จะปฏิเสธมติการตัดสินใจของเสียงข้างมากนั้นได้

ชยอนันต์ สมุทรวณิช (2524 : 56 – 62 ; อ้างถึงใน นกคต คงสมโภชฐ. 2551 : 28) ได้ให้หลักการไว้ดังนี้

1. การมีศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีศรัทธาในสติปัญญาความสามารถทำงานร่วมกันของมนุษย์

2. เชื่อในสิทธิ เสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น การพูด การพิมพ์

3. เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกัน การมีสิทธิเสรีภาพทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน การมีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และการดำเนินชีวิตเท่าเทียมกันโดยไม่แยกเพศ ชาติ กำเนิด และฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ว่าเป็นเช่นไร รวมทั้งการได้รับโอกาสในการแสวงหาการศึกษา การทำงานที่เท่าเทียมกันอีกด้วย

4. เชื่อว่าอำนาจทางการเมืองปกครองรัฐบาลเกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชน ดังนั้น รัฐบาลที่ชอบธรรมจึงต้องเป็นรัฐบาลซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน

5. เชื่อว่าสถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นกลไกของรัฐที่มีอยู่ เพื่อรับใช้บุคคลในสังคม รัฐต้องเข้าไปแทรกแซงในกิจการของเอกชนให้น้อยที่สุด

ประชัน คณะวิน (2553 ก : 5 - 7) ได้ให้หลักการประชาธิปไตย ดังนี้

1. หลักมนุษย์เป็นผู้มีสติปัญญา รู้จักใช้เหตุผล รู้คิดรู้ชั่ว และสามารถปกครองตนเองได้ ประชาธิปไตยนั้นเป็นระบบที่สมาชิกจะต้องแสดงออกซึ่งเหตุผล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับกันเชื่อกันว่า ถ้าการดำเนินการใด ๆ เป็นไปตามหลักแห่งเหตุผลแล้ว ย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมไม่มีขีดจำกัด

2. หลักสิทธิเสรีภาพ คำว่า สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม เสรีภาพ หมายถึง ความเป็นอิสระที่จะกระทำการใด ๆ ได้ แต่การใช้เสรีภาพจะต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นด้วย เสรีภาพในสังคมประชาธิปไตยมีขอบเขตจำกัดในระดับหนึ่ง สิ่งที่จะมาเป็นตัวจำกัดเสรีภาพคือ กฎหมาย ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมประเพณี

3. หลักความเสมอภาค ระบบประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นใดเพศใด มีฐานะทางเศรษฐกิจหรือฐานะทางสังคมอย่างไรต่างเท่าเทียมกัน ความเท่าเทียมกันในที่นี้ไม่ใช่ความเท่าเทียมกันในสติปัญญา ความสามารถ ความสูงต่ำ แต่เป็นความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีของความเป็นคน ซึ่งทุกคนมีสิทธิที่จะอยู่รอดในสังคม ความเสมอภาคในระบบประชาธิปไตย อาจจำแนกได้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

3.1 ความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาธิปไตยเป็นเรื่องของการปกครองโดยประชาชน ถือว่าเสียงของประชาชนเป็นเสียงสวรรค์ รัฐประชาธิปไตยจึงต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชนอย่างกว้างขวาง ทุกคนมีสิทธิที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเมื่ออายุถึงเกณฑ์ที่กฎหมายระบุไว้

3.2 ความเสมอภาคที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ในรัฐประชาธิปไตยนั้นจะถือว่ากฎหมายเป็นเสมือนข้อกำหนดของสังคมที่ออกมาโดยมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมพฤติกรรมที่มีผลร้ายต่อสังคมโดยส่วนรวม นั่นคือกฎหมายจะให้ความคุ้มครองป้องกันแก่ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน และผู้ที่ละเมิดกฎหมายที่ได้รับโทษทัณฑ์ตามที่กำหนดหรือถ้ามีเหตุอันควรปราณีให้มีการลดหย่อน หรือยกเว้น ก็ควรจะได้รับพิจารณาโดยเท่าเทียมกัน

3.3 ความเสมอภาคที่จะแสวงหาความก้าวหน้าในชีวิต ในระบอบประชาธิปไตยนั้นรัฐต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนสามารถพัฒนาตนเองได้ เช่น จัดให้มีโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย ให้เพียงพอสำหรับคนที่ปรารถนาแสวงหาความรู้มีโอกาสรับการศึกษาได้รับความรู้

3.4 ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม ในที่นี้ไม่ได้หมายความว่ารัฐประชาธิปไตยจะต้องทำให้สมาชิกทุกคนมีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมสูง กล่าวคือ มีรายได้สูงและมีความเป็นอยู่ที่หรูหรากันทุกคน

สรุปหลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยได้ว่า การปกครองโดยประชาธิปไตยที่แท้จริงต้องยกย่องและให้ความสำคัญกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครอง ความสำเร็จหรือความ

ล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความสามารถและคุณสมบัติของประชาชนในการปกครองตนเองเป็นสำคัญ ประชาธิปไตยนั้นถึงแม้จะยี่ดเสียงข้างมาก แต่ต้องฟังเหตุผลของฝ่ายตรงข้ามด้วย ต้องให้สิทธิเสรีภาพ โดยเสมอภาคกัน ให้อิสระแก่ประชาชนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญต้องพยายามขยายสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างเต็มที่

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตย นับว่ามีความสำคัญมากในการบริหารประเทศหรือบริหารท้องถิ่น เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิออกเสียงประชามติ มีอำนาจในการเลือกตั้ง และการถอดถอน จึงได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

สิริยา โสชน (2546 : 47 ; อ้างถึงใน พงษา สังฆมุนี. 2544 : 43) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นรูปแบบการปกครอง หมายถึง การจัดรูปแบบทางการเมือง โดยกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทางการเมือง บทบาท อำนาจ และหน้าที่ของสถาบันทางการเมือง ตลอดจนวิธีที่จะใช้ในการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งตามแนวทางประชาธิปไตย จากหลักการหรืออุดมการณ์ของประชาธิปไตยดังกล่าวได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองดังนี้

1. จากหลักแห่งเหตุผลที่เชื่อว่ามนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล และสามารถใช้เหตุผลที่ตนมีอยู่ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเผชิญอยู่ และทุกคนมีความสามารถใช้เหตุผลเท่าเทียมกัน ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่ต้องอาศัยหลักการของการประชุมปรึกษาหารือร่วมอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อหาข้อยุติตามเหตุผลที่ถูกต้อง ซึ่งสถาบันการเมืองที่ใช้ทำหน้าที่ตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่ รัฐสภา คณะรัฐบาล เป็นต้น

2. จากหลักแห่งการยินยอม ที่ประสงค์จะให้บุคคลมีเสรีภาพและเป็นตัวของตัวเองสามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ตามความคิดเห็นของตนโดยปราศจากการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครอง โดยออกกฎหมายเพื่อพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลในอันที่จะแสดงความคิดเห็นในการที่จะสนับสนุนในแนวความคิดที่ตนเห็นว่าถูกต้องเหมาะสมหรือการที่จะคัดค้านในสิ่งที่ตนเห็นว่าไม่ถูกต้องเหมาะสม การเคารพในสิทธิที่กล่าวมานี้ ได้แก่ ให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้โอกาสฝ่ายค้านในอันที่จะคัดค้านนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะก่อให้เกิดกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การให้โอกาสแก่สื่อมวลชนมีอิสระเต็มที่ที่จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลโดยไม่ถูกคุกคาม เป็นต้น

3. หลักแห่งความเสมอภาคกัน โดยไม่คำนึงถึงชนชั้น วรณะ ได้ก่อให้เกิดการพิทักษ์คุ้มครองต่อบุคคลทางด้านกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้สิทธิเสรีภาพใน

เรื่องต่าง ๆ เช่น สิทธิทางการเมือง การศึกษา การนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ สิทธิในร่างกาย หรือการครอบครองทรัพย์สิน เป็นต้น

4. จากหลักศีลธรรมที่เชื่อว่ามนุษย์มีศีลธรรมประจำใจ และจะทำอะไรก็ตามจนถึงประโยชน์โดยส่วนรวมเสมอ ได้ก่อให้เกิดความเชื่อถือในบุคคลและอิสระอย่างเต็มที่ ในอันที่จะประกอบกิจการต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่าคนเราจะกระทำ เฉพาะกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

5. จากแหล่งแห่งการพัฒนาตนเอง ที่เชื่อว่ามนุษย์นั้นจะมีความสามารถในอันที่จะปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า ซึ่งบางครั้งอาจต้องใช้ระยะเวลาบ้าง จากหลักดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน และใช้ความพินิจพิจารณาด้วยความรอบคอบและอดทน เช่น การออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับประชาชนต้องผ่านการพิจารณาอย่างรอบคอบหลายขั้นตอน เป็นต้น นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้บุคคลอิสระที่จะคิดหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน และใช้ความพินิจพิจารณาอย่างรอบคอบหลายขั้นตอน เป็นต้น นอกจากนั้น ยังเปิดโอกาสให้บุคคลอิสระที่จะคิดหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นมา

6. จากหลักแห่งการปกครองตนเอง ได้ก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนที่มีความสามารถและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด ได้มีสิทธิที่จะเข้าร่วมในการบริหารประเทศโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งสมัยก่อนอาจเข้าร่วมโดยตรง แต่ปัจจุบัน เนื่องจากคนมีจำนวนมากขึ้น ฉะนั้น จึงออกมาในรูปของการเลือกหาบุคคลที่เหมาะสมเข้าไปทำหน้าที่ตามอำนาจอธิปไตยที่คนมีอยู่ เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นเป็นของปวงชน

7. จากหลักแห่งเสรีภาพที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพอย่างทั่วถึง ได้เกิดวิธีการปกครองที่กำหนดขอบเขตแห่งอำนาจรัฐบาลเพื่อจะพิทักษ์คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพื่อเกิดความเป็นระเบียบและมีความยุติธรรมในสังคม เช่น การให้เสรีภาพในเรื่องการนับถือศาสนา การพูด การพิมพ์ และการโฆษณา การประกอบอาชีพ เป็นต้น และได้รับสิทธิคุ้มครองตามกฎหมาย เช่น สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิเพื่อจะได้ค่าตอบแทนเพื่อชดเชยจากการที่ทางรัฐบาลได้เวนคืนทรัพย์สินของเอกชนไปเป็นของรัฐ เป็นต้น

จรรยา สุภาพ (2519 : 6 - 27 ; อ้างถึงใน จเร บินลอย. 2552 : 12-13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของประชาธิปไตย ดังนี้

1. หลักเหตุผล ประชาธิปไตยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีเหตุผลและสามารถใช้เหตุผลที่ตนมีอยู่ในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งเหตุผลนี้จะเป็นคุณสมบัติที่ติดกับมนุษย์มาตั้งแต่เกิดและจะมีอยู่ในตัวบุคคลทุกคน

2. หลักความยินยอม กระบวนการของประชาธิปไตยต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความยินยอมหรือสมัครใจ โดยเปิดโอกาสให้บุคคลมีเสรีภาพและตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนั้นบุคคลที่มีเหตุผลเท่านั้นที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นหรือยอมรับในข้อยุติที่มีเหตุผล ดังนั้นบุคคลที่มีเหตุผลเท่านั้นที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นหรือยอมรับในข้อยุติที่มีเหตุผลได้ ซึ่งข้อยุติที่มีเหตุผลในระบอบประชาธิปไตยนี้ก็คือ สิ่งที่เป็นจริงและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

3. หลักความเสมอภาค ความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง ความเท่าเทียมกันในเรื่องต่อไปนี้ คือ

3.1 ความเท่าเทียมกันทางการเมือง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เช่น การออกเสียงเลือกตั้งและการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นต้น

3.2 ความเท่าเทียมกันในด้านสิทธิของพลเมือง ได้แก่ การได้รับหลักประกันในเรื่องที่อยู่อาศัยการศึกษาอบรมรับบริการจากหน่วยราชการและสิทธิอื่นๆ ที่พลเมืองควรจะได้รับโดยเท่าเทียมกัน

3.3 ความเท่าเทียมกันในด้านกฎหมาย ได้แก่ พลเมืองจะต้องได้รับการคุ้มครองจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมโดยเสมอภาคกัน

3.4 ความเท่าเทียมกันในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้แก่ การยอมรับคุณค่าของความเป็นคนของบุคคลอื่น ไม่ต้องการให้มีการดูหมิ่นเหยียดหยามจนกระทั่งกลายเป็นการแบ่งชนชั้นวรรณะ

3.5 หลักศีลธรรม ประชาธิปไตยมีความเชื่อถือว่ามนุษย์เป็นผู้มีศีลธรรม มีจริยธรรมระลึกถึงสิทธิและประโยชน์ของบุคคลอื่น คำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวมอยู่เสมอ ทำให้มนุษย์มีความประพฤติชอบปฏิบัติชอบ

3.6 หลักความสามารถในการพัฒนาตนเอง ประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถในการปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าและมีความเจริญในด้านสติปัญญา ตลอดจนความรับผิดชอบทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านจิตใจและวัตถุ

3.7 หลักการปกครองตนเอง ประชาธิปไตยจะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่างๆ ทั้งนี้เพราะเชื่อในความสามารถทางด้านสติปัญญา ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ สำหรับวิธีการที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ การให้สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นโดยตรงและการให้ตัวแทนที่เลือกแล้วเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทน ซึ่งเป็นวิธีทางอ้อม วิธีการทั้งสองแบบนี้จะขัดแย้งข้างมากเป็นข้อยุติในปัญหาต่างๆ

3.8 หลักเสรีภาพ ประชาธิปไตยเชื่อว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม ดังนั้น การเปิดโอกาสให้ประชาชนที่เสรีภาพจะช่วยให้สามารถพัฒนา

ตนเองทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้ ศิลธรรม ตลอดจนการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ สิ่งเหล่านี้ จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม แต่ทั้งนี้ต้องใช้อำนาจควบคู่ไปกับเสรีภาพ เพื่อจัด ข้อบกพร่อง การเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้เสรีภาพดำรงอยู่ภายใต้ผลอันชอบธรรมในสังคม

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2555 : 73) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองในระบบ ประชาธิปไตย ดังนี้

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด ในรัฐ
2. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตาม กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
3. การดำเนินการของรัฐจำเป็นต้องถือตามมติเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน แต่เสียงส่วน น้อยในรัฐจะต้องได้รับการคุ้มครองความเป็นธรรมตามกฎหมายด้วยเช่นกัน
4. การปกครองแบบประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจาก ประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐ

จากที่กล่าวมาพอจะสรุปได้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง จะต้อง มีสถาบันที่เป็นสื่อกลางเพื่อใช้อธิบายโต้แย้ง เพื่อหาข้อยุติอย่างมีเหตุผล คือ รัฐสภา การจะกระทำ อะไรลงไปต้องเป็นไปตามความยินยอมของทุกฝ่าย ซึ่งประชาธิปไตยนั้นแม้จะยึดเสียงข้างมากแต่ ก็พึงเหตุผลฝ่ายตรงข้ามด้วย ต้องให้สิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาคกัน ให้อิสระแก่ประชาชน ได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ให้ประชาชนมีสิทธิเข้าร่วมบริหารประเทศโดยเท่าเทียมกัน ซึ่งอาจจะกระทำโดยตรง หรือทางอ้อมก็ได้ เพราะถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนเป็นผู้ให้ อำนาจดังกล่าว และประการสุดท้ายที่สำคัญต้องพยายามขยายสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างเต็มที่

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองรูปแบบหนึ่งที่เป็นพื้นฐานในการ พัฒนาประเทศและเป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการ ปกครองส่วนกลางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีความสำคัญต่อการปกครองและ บริหารราชการแผ่นดิน

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจาย อำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิด โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มี อำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ โดยมีตัวแทนซึ่ง ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาล

ต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2545 : 27) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การเป็นประชาธิปไตยที่ท้องถิ่นนั้น ต้องเน้นการที่ประชาชนปกครองตนเองโดยตรงให้มากขึ้น คือ ประเทศที่เป็นประชาธิปไตย เน้นการเลือกผู้แทน แต่ประชาธิปไตยของท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยตรง

รสกันธ์ รัตนเสริมพงศ์ (2546 : 15) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีอำนาจปกครองตนเองตามที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาล ดำเนินการ ปกครองตนเอง โดยจัดตั้งองค์กรขึ้นมาใช้อำนาจแทนประชาชนซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นอิสระภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐ

มานิตย์ จุมปา (2547 : 547) ได้กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินงานอยู่ในท้องถิ่นให้ท้องถิ่นหรือองค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรในราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นหรือองค์กร

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองระดับรองของรัฐ ซึ่งรัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อกระจายอำนาจ การปกครองทั้งทางการเมืองและการบริหารให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นจัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง สามารถกำหนดนโยบายและบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ โดยมีองค์กรที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติตามความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้น ๆ

ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะทำให้ประชาชนได้รู้จักปกครองตนเอง โดยกำหนดอนาคตท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังทำให้ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองทุกขั้นตอน ซึ่งประชาชนในพื้นที่ทราบสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้มีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นไว้หลากหลายด้วยกัน ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2544 : 21-24) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นการปกครองชุมชนหรือท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งของประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่อยู่ในระดับพื้นฐานล่างสุดของสถาบันปกครองประเทศ และเป็นการปกครองระดับรองลงมาจาก การปกครองระดับภูมิภาคและระดับประเทศหรือรัฐบาลกลาง

2. มีฐานะเป็นนิติบุคคล แยกไปต่างหากจากรัฐบาลเพื่อบริหารการปกครองและจัดทำบริการสาธารณะพื้นที่ที่กำหนด โดยมีรายได้ทรัพย์สิน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของตนเอง จัดเป็น 2 ฝ่ายได้แก่ องค์กรฝ่ายบริหาร และองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น เทศบาลมีคณะผู้บริหารเป็นองค์กรฝ่ายบริหาร มีสภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น แต่หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นนิติบุคคล เพื่อแสดงให้เห็นว่า มีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแยกออกจากหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคหรือรัฐบาลกลาง และเพื่อจะได้มีอำนาจอิสระและสิทธิต่าง ๆ ที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ตามกฎหมายด้วย นอกจากนี้องค์กรส่วนท้องถิ่นจะต้องมีรายได้เป็นของตนเอง มีอำนาจหน้าที่ในการเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อนำมาจัดทำงบประมาณกำหนดการใช้จ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรคความเจริญในท้องถิ่นด้วยเงินงบประมาณของท้องถิ่นเอง พนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรฝ่ายข้างต้น

3. มีการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินงานองค์กรปกครองท้องถิ่น ซึ่งเกิดจากแนวความคิดการกระจายอำนาจจากส่วนกลางหรือรัฐบาลไปท้องถิ่น รัฐบาลได้มอบอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครองและในการจัดทำบริการสาธารณะให้ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของตนเอง การบริหารของหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ดำเนินงานซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน การเลือกตั้งนับได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรฝ่ายบริหาร หรือองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ โดยประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรฝ่ายบริหาร หรือองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกหัวหน้าฝ่ายบริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นการเลือกตั้งดังกล่าวต้องเป็นไปตามรูปแบบประชาธิปไตย และต้องมีการเลือกตั้งตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วยซึ่งเป็นไปตามครรลองของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. มีอิสระในการดำเนินกิจการของส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระของตน (Autonomy) ในการดำเนินกิจการของท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ได้เองโดยไม่ต้องรับคำสั่งจากส่วนกลาง มีอำนาจวินิจฉัย ตัดสินใจสั่งการในการปฏิบัติหน้าที่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดและดำเนินกิจการด้วยงบประมาณ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของตนเอง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลเท่านั้น การใช้อำนาจอิสระของท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสมมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นและประชาชนได้สมเจตนารมณ์

ของการปกครองท้องถิ่นแต่มีอำนาจมากเกินไปจนไม่มีขอบเขตก็จะมีสภาพไม่ต่างกับรัฐอธิปไตย ซึ่งเป็นอันตรายต่อเอกภาพของรัฐ และอำนาจอิสระในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นต้องเข้าใจว่าเป็นไปไม่ได้ที่ปราศจากการควบคุมจากรัฐบาลกลางเลย เพราะถ้าเป็นเช่นนี้หน่วยการปกครองนั้น จะเป็นอิสระไปทันที ดังนั้น จึงต้องอยู่ในกำกับหรือการควบคุมของรัฐบาลกลางเพื่อความมั่นคงของรัฐบาลและประโยชน์ส่วนรวม

ปธาน สุวรรณมงคล (2547 : 4-5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคลจึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้นๆ และสามารถก่อกำหนดผู้กพันทางกฎหมาย
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ มีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นการระบุน้ำที่ไว้โดยชัดเจนหรืออาจเป็นการระบุให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถริเริ่มกระทำการใดๆที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะมาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรืออาจมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็ได้ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งโดยตรงและทางอ้อม
5. การมีอิสระการบริหารอย่างเพียงพอ ในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและมีเป้าหมายที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. มีอำนาจในการจัดหารายได้และใช้จ่ายอย่างอิสระตามสมควร มีการจัดหารายได้ในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง เพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบของประชาชนในท้องถิ่น

7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐ และจัดตั้งโดยมีกฎหมายรองรับ มิใช่เป็นองค์กรที่เป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

อลงกรณ์ อรรคแสง (2547 : 7) ได้เสนอลักษณะสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นไทยว่ามีองค์ประกอบ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นองค์กรชุมชนที่มีขอบเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้แน่นอน
2. มีสภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย
3. มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมและสามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการวิจัยและกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐ
4. มีการจัดตั้งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายบริหารท้องถิ่น และฝ่ายสภาท้องถิ่น
5. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองโดยการเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบ การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กล่าวโดยสรุป การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยความเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายส่วนกลาง มีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอน มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย มีอิสระในการดำเนินกิจกรรมทั้งในด้านการคลัง การจัดเก็บภาษี การหารายได้ตามที่กฎหมายกำหนด การจัดทำงบประมาณด้วยตนเอง รวมถึงการกำหนดนโยบายภายใต้การควบคุมของรัฐและมีการแบ่งองค์กรเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้บริหารท้องถิ่นและฝ่ายสภาท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกตั้งคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและติดตาม ตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ในการปกครองโดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนของตนเอง มีนักวิชาการหลายท่านได้จำแนกวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

สมคิด เตชไพฑูริย์ (2547 : 4-5) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองกันเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่นๆ ที่มีใช้องค์กรส่วนกลาง จัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

โกวิท พวงงาม (2550 : 34) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางเพื่อให้ท้องถิ่น ได้มีการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดงบประมาณตลอดจนอำนาจหน้าที่อื่น โดยอยู่ในความกำกับดูแลจากส่วนกลาง มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งด้านการเงิน ตัวบุคคล เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานการบริหารราชการต่าง ๆ
2. เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง
3. เพื่อให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

ประจักษ์ คณะวัน (2553 ข : 16 -17) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อประสิทธิภาพในการบริหาร การกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น
2. เพื่อประหยัดงบประมาณ
3. เพื่อให้เป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน
4. เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารงาน มีงบประมาณของตนเอง โดยมีอำนาจเก็บภาษีและรายได้อื่น ๆ ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองตามอุดมการณ์ประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่น จึงเป็นการปกครองโดยประชาชน แต่เนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินการปกครองได้ด้วยตนเอง จึงมอบอำนาจให้สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารแทน โดยการเลือกตั้งจากประชาชน

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยให้ประชาชนในท้องถิ่น เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมืองนำไปสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้ง่ายสามารถแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รวดเร็ว ซึ่งมีองค์ประกอบหลายรูปแบบแตกต่างกันตามความเจริญ ประชากร หรือขนาดของพื้นที่ และมีนักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2552

องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณานุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น

2. ฝ่ายบริหาร คือ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่นมีวาระคราวละ 4 ปี

3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและโครงการต่างๆของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

มอร์โร (Moreau. 1972 : 143 ; อ้างถึงใน ชาญชัย แสงศักดิ์. 2542 : ไม่มีเลขหน้า) ได้กล่าวว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบที่ชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคลมหาชน
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

สรุป การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิด โอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งมีองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญ ก็คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองอย่างกว้างขวาง

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22 ; อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม. 2552 : 31-33) ได้กำหนดองค์ประกอบการปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศนั้นจะมีความแข็งแกร่งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่กระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วย

การปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตร แห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนัก กิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหาร อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่ ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อย เพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์กัรนิติบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมาย แยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการ ปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตาม นโยบายนั้นๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ ขอบเขตกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงาน ราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่ กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้ เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้ว ยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประ โยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยส่วนรวม โดยการมีอิสระในการ ดำเนินงาน ให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามิอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึง เฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐ อธิปไตยไป

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น คือ การมีอิสระใน การปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการ มีเขตการปกครองที่ชัดเจน มีอำนาจ หน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ มีบุคลากรในการปฏิบัติงานของตนเอง งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจในการจัดเก็บ และมีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

ปัญหาของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารราชการแผ่นดินไทยเน้นหนักไปในทางรวมอำนาจมากกว่ากระจายอำนาจ สาเหตุเนื่องจากปัญหาในหลาย ๆ ด้านทั้งปัญหาด้านโครงสร้าง ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ ปัญหาด้านการเงินการคลัง ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล และปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงปัญหาด้านความมั่นคง ได้มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็น ดังนี้

สงวน ลีวโนมนต์ (2548 : ออนไลน์) ได้แสดงความคิดเห็นถึงปัญหาของการปกครองท้องถิ่นไว้ในบทความ คลังสมอง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรเพื่อสังคมในหัวข้อ รัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. ปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ ให้คนในท้องถิ่นปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น แต่ในอดีตได้มีกฎหมายหลายฉบับกำหนดโครงสร้างการบริหารของท้องถิ่นไว้หลากหลายรูปแบบ

ทำให้เกิดความแตกแยก สับสน รวมทั้งการที่ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จึงถูกมองว่าการบริหารกิจการของท้องถิ่นอาจไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล เมืองพัทยา

2. ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบจะกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย และมีอยู่หลายประการ แต่ในความเป็นจริงแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับมีอำนาจหน้าที่ และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่นของตนเองน้อย เนื่องจากมีหน้าที่ซ้ำซ้อนกับการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

3. ปัญหาด้านการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาสำคัญในเรื่องนี้คือ ปัญหาเรื่องรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้จากภาษีดังนี้ ภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงป่าที่ ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ภาษีที่เป็นของรัฐบาล รัฐบาลจัดเก็บเพิ่มและจัดสรรให้แก่ท้องถิ่น เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และภาษีที่เป็นของท้องถิ่น รัฐบาลจัดเก็บให้ท้องถิ่นได้แก่ ภาษียอดยนต์และล้อเลื่อน อย่างไรก็ดี ปัญหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ มีรายได้้น้อยมากซึ่งอยู่ระหว่างร้อยละ 6-7 ของรายได้รัฐบาล จึงไม่เพียงพอต่อการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือข้าราชการท้องถิ่นเป็นผู้รับนโยบายของผู้บริหารไปใช้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมายกำหนดให้มี

องค์กรบริหารงานบุคคลของท้องถิ่นแต่ละรูปแบบแตกต่างกัน ทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการไหลเวียนและมีความเหลื่อมล้ำกันในความก้าวหน้า

5. ปัญหาด้านการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการปกครองท้องถิ่นคือต้องให้คนในท้องถิ่นตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วยตนเองภายในกรอบของกฎหมายรัฐ หรือผู้แทนของรัฐเข้าไปกำกับดูแลเท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประเทศชาติโดยรวม แต่การปกครองท้องถิ่นไทยในอดีตข้าราชการส่วนภูมิภาคจะเข้าไปมีบทบาทในฐานะผู้ควบคุม หรือผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยปฏิบัติงานเป็นผู้บริหารหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกตำแหน่งหนึ่ง ทำให้การบริหารงานท้องถิ่นไม่มีอิสระเท่าที่ควร และมุ่งเน้นตอบสนองนโยบายของส่วนกลาง หรือส่วนภูมิภาคมากกว่าความต้องการในท้องถิ่น

6. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนเองน้อยมาก การมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งสภาท้องถิ่น แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่น มีคณะผู้บริหารแล้วประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในทางปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนัก ซึ่งทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดพลัง ขาดความร่วมมือและขาดความสนใจจากประชาชน ส่งผลให้การปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นการปกครองของคนในท้องถิ่นเองประสบความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง

โกวิท พวงงาม (2550) ปัญหาและอุปสรรคขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ที่เกิดจากตัวแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเอง และเกิดจากอุปสรรคในการจัด บริการสาธารณะอาจจำแนกได้ 7 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าทิศทางของขั้นตอนและแผนการกระจายอำนาจจะถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ แต่กระบวนการของการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่จากส่วนราชการต่าง ๆ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลับดำเนินไปอย่างไร้ระบบระเบียบ จึงทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคมากมาย ได้แก่

1.1 การถ่ายโอนภารกิจที่เกิดขึ้นยังคงเป็นไปอย่างจำกัด ไปกระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มภารกิจโครงสร้างพื้นฐานและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ซึ่งก็เพราะบางกิจกรรมเท่านั้น เช่น การก่อสร้างบำรุงรักษาถนน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

1.2 การถ่ายโอนภารกิจยังไม่สอดคล้องระหว่างภารกิจงบประมาณบุคลากร แนวปฏิบัติ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินกิจการที่มีการถ่ายโอนได้ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านทรัพยากร และอีกหลายกิจกรรมที่ท้องถิ่นพร้อมที่จะทำแต่ก็

ยังขาดการแก้ไขกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ได้อย่างเต็มที่

1.3 กระบวนการถ่ายโอนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากส่วนราชการผู้ถ่ายโอนเป็นอย่างมาก แต่ในทางปฏิบัติพบว่า มักจะถ่ายโอนให้เฉพาะภารกิจหน้าที่ แต่ในด้านวัสดุอุปกรณ์ แนวปฏิบัติ ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ที่จำเป็น กลับมิได้ส่งมอบอย่างเป็นระบบระเบียบ นำไปสู่ปัญหาการจัดทำภารกิจนั้น ๆ

2. ปัญหาในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้เกิดการซ้อนทับและการแข่งขันกัน ในเชิงบทบาท เนื่องจากทิศทางในแผนการกระจายอำนาจข้อมลขนาดของส่วนราชการและถอนตัวออกไป แต่ในทางปฏิบัติทิศทางการปฏิรูประบบราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังแสดงให้เห็นว่าส่วนราชการต่าง ๆ ยังคงมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ

3. ปัญหาเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกระจายอำนาจ ซึ่งพบกับปัญหาทั้งในเชิงสถาบัน ที่ต้องอิงแอบและอาศัยความร่วมมือและผลักดันจากรัฐบาลส่วนกลางค่อนข้างมาก รวมถึงปัญหาในเชิงองค์กรที่ยังมีบุคลากรและทรัพยากรทางการบริหารค่อนข้างจำกัด เป็นผลให้การทำงานเป็นไปด้วยความยากลำบาก

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการในการให้บริการสาธารณะ ส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับเรื่องถ่ายโอนภารกิจ แต่ยังคงขาดความสนใจในเรื่องวิธีการในการให้บริการสาธารณะ โดยมากมักเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะด้วยตนเอง แต่จริง ๆ แล้วในปัจจุบันจำเป็นต้องพัฒนาทางเลือกใหม่ ๆ ในการจัดหาบริการสาธารณะให้เกิดขึ้นในท้องถิ่น

5. ปัญหาการแทรกแซงการทำงานของรัฐบาลและการรวมอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง เช่น การให้หน่วยงานของรัฐบาลกลางและภูมิภาคเข้ามาทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ การกำกับดูแลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ปัญหาด้านการเงินการคลัง และการให้เงินอุดหนุน

6. ปัญหาความเพิกเฉยในสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในท้องถิ่น

7. ปัญหาตัวแทนของประชาชนในท้องถิ่นที่ไม่ตระหนักในหน้าที่ของตน บางส่วนแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตน เล่นพรรค เล่นพวก การทุจริต

จากข้อความที่นักวิชาการได้กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ปัญหาการปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนเกิดความรู้แจ้งทางการเมือง สร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงเป็นการกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางมาให้คนในระดับท้องถิ่นดูแลปกครองกันเอง ทั้งนี้ก็เพื่อท้องถิ่นเกิดการพัฒนาและการใช้ทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่คุ้มค่า และตอบสนองความต้องการของตนเองได้ดีที่สุด ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองโดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

การกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่รัฐมุ่งกระจายอำนาจให้คนในชุมชน กำหนดรูปแบบการปกครองโดยตราเป็นกฎหมาย มีอาณาเขตชัดเจน มีฐานะเป็นนิติบุคคลและให้หน่วยงานการปกครองนั้นมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมและมีขอบเขตความสามารถของท้องถิ่น มีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง มีอำนาจที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการ มีพนักงานลูกจ้างเป็นขององค์กร ในด้านองค์กรผู้บริหารจำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งให้มากที่สุดและจัดแบ่งองค์กรออกเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้ อยู่ในความควบคุมกำกับดูแลของรัฐบาลตามความเหมาะสม

ซูวส์ ฉายะบุตร (2539 : 21-22) กล่าวว่า หลักการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่ท้องถิ่นเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยบริหารราชการส่วนกลางไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่าง โดยมีอิสระตามสมควรไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาเพียงแต่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการอยู่ในท้องถิ่นหรือองค์กร อันมิใช่ส่วนหนึ่งของหน่วยงานบริหารราชการส่วนกลางรับไปดำเนินการเองซึ่งมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างใกล้ชิด
3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองตามสมควร
4. มีงบประมาณและรายได้เป็นของท้องถิ่นของตนเอง
5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นของท้องถิ่นของตนเอง

อาทร คุระวรรณ (2540 : 19) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นนโยบายของรัฐบาลสมัยใหม่ที่นับว่ามีความสำคัญต่อการปกครองประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ในสภาพการปัจจุบันรัฐที่เคยใช้หลักการรวมอำนาจ (Centralization) ในการปกครองประเทศ ไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงและทันทั่วถึง ดังนั้น เพื่อการดำเนินชีวิตขั้นพื้นฐานของประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันออกไปทั้งด้านภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมรวมทั้งเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลกลางในอันที่จะจัดบริการสาธารณะและการพัฒนาประเทศ นโยบายด้านการกระจายอำนาจจึงถูกนำมาใช้ในการปกครองประเทศอย่างแพร่หลายในรูปแบบการปกครองท้องถิ่น (Local Government) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) กับการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ เปรียบเสมือนเหรียญที่มีสองด้าน กล่าวคือ เมื่อมีนโยบายการกระจายอำนาจการปกครอง

ประเทศ ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมก็ต้องมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม ขึ้นมารองรับนโยบายดังกล่าว

ประหยัด หงส์ทองคำ (2546 : 122-131) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นกิจกรรมที่ประชาชนต้องมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการรับภาระหน้าที่บางประการจากรัฐไปจัดทำ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นจึงต้องพิจารณาถึงความสามารถและความพร้อมของประชาชนในท้องถิ่นควบคู่ไปกับการกระจายอำนาจ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่

1. ความพร้อมด้านการเงินการคลังของท้องถิ่น ถ้าองค์กรไม่มีปัญหาด้านการเงิน องค์กรนั้นย่อมมีโอกาสที่จะปฏิบัติการกิจในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ความพร้อมของประชาชนในด้านการเมือง ต้องพิจารณาถึงความรู้ทางการเมืองเบื้องต้นหรือการปกครองตนเองของประชาชน เช่น การตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิการเลือกตั้ง โดยไม่เห็นต่ออำมาตสินจ้างหรือเห็นแก่พวกพ้อง
3. ความพร้อมของประชาชนในการบริหารกิจการในหน้าที่ ประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับการกระจายอำนาจได้ ต้องมีความรู้ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่ได้อย่างดี มิฉะนั้นการกระจายอำนาจจะเป็นผลร้ายของท้องถิ่น

จากแนวความคิดต่างๆ ข้างต้น สรุปได้ว่าการกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างโดยมีความเป็นอิสระตามสมควรและยังมีมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่น ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการเพื่อสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น

ความหมายของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ในระบบประชาธิปไตย โดยมีมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (Decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ควรทำ เท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน ชัดแย้งกัน ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่จำกัด ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการ ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่น ได้ทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับความต้องการของท้องถิ่น จึงมีนักวิชาการที่กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจการปกครองไว้ ดังนี้

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 293) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง ความพยายามที่จะมอบอำนาจหน้าที่ทั้งหมดไปยังผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ที่อยู่รองลงมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยกเว้นแต่อำนาจหน้าที่บางอย่างซึ่งจำเป็นจะต้องสงวนไว้ที่ส่วนกลาง

โกวิทช์ พวงงาม (2546 : 28-29) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง การโอนกิจการบริหารสาธารณะบางอย่างจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานบางหน่วยรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์การปกครองส่วนกลาง ดังนั้น จะเห็นว่าการกระจายอำนาจ มี 2 รูปแบบ คือ

1. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริหารสาธารณะภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น และท้องถิ่นมีอิสระบางประการในการปกครองตนเองพอสมควร

2. การกระจายอำนาจตามบริการ หรือกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง การโอนกิจการบริหารสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์การปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงานบางหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2537 : 12 ; อ้างถึงใน พรหมพิศ แพงไชสง. 2552 : 12) กล่าวว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น เพื่อให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นที่ได้มีการจัดองค์กรกันขึ้น โดยความเห็นชอบของส่วนรวม โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ได้มีโอกาสเข้าร่วมในการแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะบางประการ เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ หมายถึง วิธีการที่รัฐมอบอำนาจในการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรอื่นที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายในเขตของแต่ละท้องถิ่น โดยมีอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับการบังคับบัญชาของรัฐ เพียงแต่ขึ้นอยู่กับหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางเท่านั้น

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจการปกครอง มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจกรรมของท้องถิ่นได้เอง ดังนี้

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 22) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ ไว้ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง

2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

3. มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองได้ตามสมควร คือมีอำนาจวินิจฉัยและดำเนินการได้เองด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง

4. มีงบประมาณรายได้เป็นของท้องถิ่น ตลอดจนเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

5. มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เป็นของท้องถิ่นของตนเอง การกระจายอำนาจปกครองนั้นจะต้องมีเจ้าหน้าที่อันเป็นพนักงานของตนเองเป็นส่วนใหญ่หรือทั้งหมด เจ้าหน้าที่เหล่านี้มิได้ขึ้นในสังกัดกระทรวง ทบวง ในส่วนกลางโดยตรง แต่เป็นเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นแต่ละแห่งนั้นนั่นเอง

อมร รักษาศักดิ์ (2543 : 179-180) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างมาก ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ยิ่งรัฐกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นเท่าใด การปกครองส่วนท้องถิ่นยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน พ.ศ. 2540 ได้ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน มีดังนี้

1. เน้นการให้ความเป็นอิสระ แต่ต้องไม่เกิดความแตกแยกในชาติ
2. เน้นสิทธิในการที่จะได้รับการจัดตั้งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประชาชน
4. ความเป็นอิสระของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ มากขึ้น
5. มีองค์ประกอบขององค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารท้องถิ่น
6. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งและถอดถอนบุคลากรท้องถิ่น
7. การให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการเสนอให้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่น
8. กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่บำรุงศิลปวัฒนธรรม

พิธีสิทธิ์ คำวนิชศิลป์ และศุภวัฒนากร วงศ์ธนวสุ (2546 : 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจ ดังนี้

1. มีการจัดตั้งองค์กรเป็นนิติบุคคลเพิ่มขึ้นจากส่วนกลาง หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีงบประมาณ มีทรัพย์สินเป็นของตนเอง

2. การเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การเงินการคลังของตนเอง

3. การบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารส่วนท้องถิ่น รัฐกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตัดสินใจในกิจกรรมมากขึ้นกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2548 : 4) ได้ให้ความสำคัญของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

1. หน่วยการปกครองท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ เช่น ภาษีอากร ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่รัฐอนุญาต เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการต่าง ๆ
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นทั้งหมดเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
3. มีอำนาจอิสระในการบริหารงานจัดทำกิจกรรมและวินิจฉัยสั่งการ ได้เองพอสมควร ด้วยงบประมาณและเจ้าหน้าที่ของตนเอง
4. ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีส่วนเป็นนิติบุคคลหน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่งบประมาณ และทรัพย์สินเป็นของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อหน่วยการปกครองส่วนกลาง ส่วนกลางเพียงแต่กำกับดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายเท่านั้น

สรุป ความสำคัญของการกระจายอำนาจได้ว่าเป็นการสนองตอบปัญหาและความต้องการของชุมชนภายในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยทางการปกครองที่มีมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ สามารถที่จะตอบสนองความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนนั้นๆ จึงจำเป็นต้องกระจายระบบงานให้มีความคล่องตัวและปรับตัวให้ยืดหยุ่นนั่นเอง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มาจัดทำบริการและแก้ปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น และยังจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับหลักความรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตย

ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 78(3) สรุปว่า รัฐต้องดำเนินการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ (2545 : 198-199) การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นและความเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่นเอง จึงได้กำหนดขั้นตอนของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้

ในช่วง 4 ปีแรก (พ.ศ. 2544-พ.ศ. 2547) จะเป็นช่วงการปรับปรุงระบบบริหารภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลังจากการถ่ายโอนในช่วง 4 ปีแรกสิ้นสุดลง

ต่อไปเป็นช่วงปี (พ.ศ. 2548-พ.ศ. 2553) จะเป็นช่วงการปรับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่ต้องการเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการ สาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีขึ้นและทำให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและความโปร่งใส หลังจากปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (2542 : 48) ได้กล่าวถึงภารกิจการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเหตุผลและเป้าหมายสำคัญๆ ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 ปี หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดที่ไม่สามารถรับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจได้ภายใน 4 ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน 10 ปี
 2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในปี 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของรายได้รัฐบาล และในปี 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของรายได้รัฐบาล
 3. จัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความต้องการและจำเป็น
 4. จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐเพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ
 5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 6 และมาตรา 12 กำหนดให้ “คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” มีหน้าที่จัดทำแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความในมาตรา 21, 22, และ 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย การถ่ายโอนภารกิจการบริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ 6 ด้าน คือ

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
2. ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต
3. ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย
4. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

5. ด้านบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
6. ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญหาท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2551 : 22) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. คณะกรรมการจัดทำแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการเพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา
 2. กำหนดการจัดระบบการบริการสาธารณะตามอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง
 3. ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร รายได้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 4. กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการถ่ายโอนภารกิจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 5. ประสานถ่ายโอนข้าราชการ ข้าราชการส่วนท้องถิ่นและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ระหว่างรัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับคณะกรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน เงินงบประมาณที่ราชกลางส่วนกลางโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดและจัดหลักเกณฑ์ การจัดทำแผนปฏิบัติการ รวมถึงการประสานงานกับ ข้าราชการและพนักงาน เพื่อสอดคล้องกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ที่ราชการส่วนกลางโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมายของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 30 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง เป็นสำคัญรัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ

และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงาน โดยประชาชนเป็นหลัก โดยมีสาระสำคัญดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2545 : 15) ได้กล่าวถึงเป้าหมายตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองให้ชัดเจน

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากรเงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม

3. การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

4. จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่

สัมพันธ์ เศษอธิก และคณะ (2546 : 3-4) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดการบริการสาธารณะของรัฐ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4-10 ปี

2. กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้รัฐบาลในปี พ.ศ. 2544 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และภายในไม่เกิน ปี พ.ศ. 2549 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35

3. การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี เกี่ยวกับการจัดการบริการสาธารณะให้จัดสรรเงินอุดหนุนให้ความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. จัดระบบการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานรัฐ

5. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงแนวคิดเป้าหมาย และแนวทางการกระจายอำนาจ เพื่อให้การกระจายอำนาจบรรลุตามเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญฯ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ 3 ด้าน คือ

1. ความอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ โดยยังรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความเป็นเอกภาพของประเทศการมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและความมั่นคงของชาติเอาไว้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยปรับบทบาทของการบริหารราชการส่วนกลางและการบริหารราชการส่วนภูมิภาคให้ส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการแทนเพื่อให้การบริหารราชการส่วนกลางและการบริหารราชการส่วนภูมิภาครับผิดชอบภารกิจมหภาคและภารกิจที่เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็นสนับสนุนด้านเทคนิควิชาการและตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

สรุป เป้าหมายของการกระจายอำนาจเพื่อเป็นการให้บริการต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนมากขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการถ่ายโอนภารกิจซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รูปแบบการกระจายอำนาจ การจัดบริการสาธารณะ จึงไม่ควรจำกัดอยู่ที่การโอนภารกิจแต่เพียงอย่างเดียวแต่ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบที่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ทั้งสองประการเป็นหลัก

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบองค์กรบริหารส่วนตำบล

องค์กรบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชน มีความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อดูแลสุขภาพทุกข์และให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล แทนรัฐบาลกลาง มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการ

พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีงบประมาณ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ อบต. เอง

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลหรือ อบต. มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุดในประเทศไทย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 กำหนดให้การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของคำว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2546 : 67) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 โดยสภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ย สามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศนั้น ให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย และให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านซึ่งอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน ซึ่งอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง สำหรับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งนับแต่วันเลือกตั้ง และมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546 : 8) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกินสองคน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารงาน

โกวิท พวงงาม (2552 : 253) กล่าวถึง ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ พ.ศ. 2537 ได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2538 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ และมีการพัฒนาการตามลำดับ ดังนี้

1. รูปแบบ “สภาตำบล” ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล อันได้แก่ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 150,000 ซึ่งในปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 567 ตำบล
2. รูปแบบ “องค์การบริหารส่วนตำบล” ตั้งขึ้นจากสภาตำบลที่มีรายได้ (โดยไม่รวมเงินอุดหนุน) ในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา 43) ซึ่งปัจจุบันในปี 2542 มีอยู่จำนวน 6,369 แห่ง มีการพัฒนาการตามลำดับ ดังนี้

พ.ศ. 2542 รัฐบาลได้มีการเสนอขอปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ในประเด็นต่าง ๆ ทั้งโครงสร้าง ที่มาของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พ.ศ. 2546 รัฐบาลได้เสนอขอปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546 โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ แก้ไขชื่อเรียกบุคคล และคำศัพท์กฎหมายที่ให้สอดคล้องกับกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ

สารานุกรมเสรี (2553) องค์การบริหารส่วนตำบล มีชื่อย่อ อบต. ชื่อเป็นทางการว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

จากความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 โดยจัดทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะสภาตำบล เดิมที่มีรายได้เฉลี่ย 3 ปีซ้อนหลังเกินกว่า 150,000 บาท ให้เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล เกิดขึ้นจากการนำเสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 6) เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ดังนั้นนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

โกวิท พวงงาม (2546 : 174) กล่าวว่า โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 6 คน และในกรณีมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลได้หมู่บ้านละ 3 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ร่างงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ตลอดจนควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลและกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ
2. ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิก มีหน้าที่บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย ข้อบัญญัติ และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบการบริหารกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปีและปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญมาก เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการแบ่งการบริหารงานออกเป็นส่วนต่าง ๆ จะช่วยให้การดำเนินงานตรงตามวัตถุประสงค์

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดแบ่งการบริหารงานออกเป็นหลายส่วน ดังนี้

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น ซึ่งในส่วนต่าง ๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะจัดตั้งขึ้นนั้น ให้คำนึงถึงภารกิจหน้าที่และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอย่างน้อยควรมีโครงสร้างทางการบริหาร ดังนี้

สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานบริหารงานทั่วไป งานธุรการ งานเจ้าหน้าที่ งานสวัสดิการ งานการประชุม งานเกี่ยวกับการตรวจข้อบังคับตำบล งานนิติการ งานการพาณิชย์ งานรัฐพิธี งานประชาสัมพันธ์ งานจัดทำแผนพัฒนาตำบล งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณประจำปี งานขออนุมัติดำเนินการตามข้อบังคับงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

ส่วนการคลัง ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจเงิน การหักภาษีเงินได้ และการนำส่งภาษี งานเกี่ยวกับการตัดโอนเงินเดือน งานรายงานเงินคงเหลือประจำวัน งานขออนุมัติเบิกตัดปีและขอขยายเวลาเลิกจ่าย งานจัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน งบทรัพย์สิน หนี้สิน งบโครงการ เงินสะสม งานการทำบัญชีทุกประเภท งานทะเบียนคุมเงินรายได้ รายจ่าย งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนโยธา ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานการประมาณค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้างและซ่อมบำรุงทางอาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย โครงสร้างทางการเมือง และโครงสร้างทางการบริหารซึ่งรับผิดชอบงานประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะมีพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างประจำและชั่วคราว เป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในการแบ่งประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละแห่งนั้น ขึ้นอยู่กับรายได้และขนาดของพื้นที่ บ่งบอกถึงความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ดังมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการแบ่งประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

โกวิทย์ พวงงาม (2552 : 281) กล่าวว่า ก่อนที่จะมีการยุบรวม อบต. เข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นนั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 6,500 แห่ง (ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550) โดยมีการแบ่งประเภทออกเป็น 5 ชั้นตามระดับของรายได้ ดังนี้

1. อบต. ชั้น 1 รายได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป
2. อบต. ชั้น 2 รายได้ระหว่าง 12-20 ล้านบาท
3. อบต. ชั้น 3 รายได้ระหว่าง 6-12 ล้านบาท

4. อบต. ชั้น 4 รายได้ไม่เกิน 6 ล้านบาท

5. อบต. ชั้น 5 รายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ได้มีการยุบรวม อบต. เข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้น ปัจจุบันจึงมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนทั้งสิ้น 6,725 แห่ง มีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งกลุ่ม อบต. เป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1. อบต. ขนาดใหญ่ (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 1 เดิม)

2. อบต. ขนาดกลาง (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 2 และ อบต. ชั้น 3 เดิม)

3. อบต. ขนาดเล็ก (ส่วนใหญ่จะเป็น อบต. ชั้น 4 และ อบต. ชั้น 5 เดิม)

โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้แบ่งขนาด อบต. มี 5 เกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เกณฑ์ระดับรายได้

1.1 รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า 20 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดใหญ่

1.2 รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 6-20 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดกลาง

1.3 รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 6 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดเล็ก

2. เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากร

3. เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม

3.1 จำนวนพื้นที่

3.2 จำนวนประชากร

3.3 จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน

3.4 จำนวนโรงพยาบาล

3.5 จำนวนตลาดสด

3.6 จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม

3.7 จำนวนโรงเรียน

3.8 จำนวนศูนย์พัฒนาเด็ก

3.9 จำนวนโรงแรม

3.10 จำนวนศาสนสถาน

3.11 จำนวนสถานพยาบาล

3.12 จำนวนศูนย์การค้า

3.13 การประกาศให้ อบต. เป็นเขตควบคุมอาคาร

3.14 การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็น

ระเบียบเรียบร้อย

- 3.15 จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 3.16 จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล
- 3.17 จำนวนโครงสร้างส่วนราชการ
- 3.18 จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์
- 4. เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติ
 - 4.1 ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้
 - 4.2 ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ
 - 4.3 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านงานบุคคล
 - 4.4 ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการ
- 5. เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล
 - 5.1 หลักนิติธรรม
 - 5.2 หลักคุณธรรม
 - 5.3 หลักความโปร่งใส
 - 5.4 การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 5.5 หลักความรับผิดชอบ
 - 5.6 ความคุ้มค่า

รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล

รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือผู้วิจัยอาจจะกล่าวได้อีกความหมายอย่างหนึ่งว่า โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีตำราและเอกสารทางวิชาการได้กล่าวถึงรูปแบบหรือโครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ดังนี้

สารานุกรมเสรี (2553) กล่าวไว้ว่า รูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

1. สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น กรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีมีเพียงสองหมู่บ้านให้มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคน

2. องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนึ่งคน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มาตรา 66 และมาตรา 67 กำหนดหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ทั่วไป (มาตรา 66) พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
2. หน้าที่ที่กฎหมายบังคับให้ทำ (มาตรา 67) ดังนี้
 - 2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - 2.2 การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
 - 2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
 - 2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
 - 2.7 คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
 - 2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร
3. อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำได้ (มาตรา 68) ดังนี้
 - 3.1 ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
 - 3.2 ให้มีและบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - 3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
 - 3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร และกิจการสหกรณ์
 - 3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - 3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 - 3.8 การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
 - 3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม

3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

3.12 การท่องเที่ยว

3.13 การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 (มาตรา 58 และ 60) มีดังต่อไปนี้

1. บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับ และแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2. จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม (2552 : 260 - 261) กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ตาม พรบ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. รายได้จากภาษี

1.1 ภาษีบำรุงท้องที่

1.2 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

1.3 ภาษีป้าย

1.4 อากรฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์

1.5 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน

1.6 ภาษีธุรกิจเฉพาะ

1.7 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา

1.8 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนัน

1.9 อากรังนกนางแอ่น

1.10 ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

1.11 อากรประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง

- 1.12 ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้
- 1.13 ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- 1.14 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่
- 1.15 ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม
- 1.16 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ
- 1.17 ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- 1.18 ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามกฎหมายกำหนด
2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
3. เงินกู้โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้
 - 3.1 กู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การหรือนิติบุคคล
 - 3.2 การกู้ตาม (3.1) กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.3 การกู้ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย
4. รายได้อื่นจากทรัพย์สินและรายได้อื่น ๆ
 - 4.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 4.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 4.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 4.4 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
 - 4.5 รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
 - 4.6 เงินรายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยขอนำเสนอบริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มาก่อด้วยสังเขปดังนี้ (องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง. 2555 : 9-20)

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานสำคัญ

ตำบลชุมแสง ได้รับการจัดตั้งตามกฎหมายลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับทั่วไป เล่ม 113 ตอนพิเศษ 52 ง ลงวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2539 (ลำดับที่ 1310) มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีหมู่บ้านในเขตปกครอง จำนวน 14 หมู่บ้าน

ที่ตั้ง (แสดงที่ตั้งและระยะห่างจากอำเภอ)

ตำบลชุมแสง เป็นตำบลหนึ่งใน 15 ตำบล ของอำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ตั้งอยู่ที่สาธารณประโยชน์บ้านคอนตาล หมู่ที่ 13 ตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจากอำเภอนางรองประมาณ 19 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ 70 กิโลเมตร

ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

โดยทั่วไปสภาพภูมิประเทศของตำบลชุมแสง มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม และราบสูง บางส่วน ลักษณะพื้นที่ดังกล่าวแบ่งเป็น 2 บริเวณ คือ

1. พื้นที่ราบลุ่มส่วนใหญ่อยู่ทางบริเวณทิศตะวันออกของตำบล มีลำน้ำไหลผ่านและมีคลองน้ำเล็กๆ ทั้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติและที่ขุดโดยหน่วยงานราชการ สามารถใช้เป็นแหล่งน้ำเพาะพันธุ์สัตว์น้ำและใช้เพื่อส่งเสริมภาคเกษตร ใช้อุปโภคและบริโภคได้ตลอดทั้งปี
2. พื้นที่ราบสูงบางส่วนอยู่ทางบริเวณทิศตะวันตกของตำบล ลาดต่ำจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ สภาพดินเป็นดินลูกรังปนดินทรายร่วน เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ คือ อ้อยและมันสำปะหลัง ฯลฯ

ลักษณะภูมิอากาศแบ่งได้ 3 ฤดู (แบบมรสุม) คือ

1. ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนมีนาคม - พฤษภาคม
2. ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนมิถุนายน - ตุลาคม
3. ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์

อาณาเขต (แสดงเนื้อที่โดยประมาณเป็นตารางกิโลเมตรและไร่)

ตำบลชุมแสง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 30.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 19,062.50 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นอื่นๆ คือ

1. ทิศเหนือ ติดต่อกับเทศบาลตำบลทุ่งแสงทอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลทรัพย์พระยา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
3. ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสะเดา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
4. ทิศตะวันตก ติดต่อกับเทศบาลตำบลโนนสุวรรณ อำเภอโนนสุวรรณ

จังหวัด บุรีรัมย์

การแบ่งเขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง มีหมู่บ้านทั้งหมด 14 หมู่บ้าน โดยมีนายบุญส่ง คนชุม เป็นกำนันตำบลชุมแสง ซึ่งมีรายชื่อหมู่บ้านพร้อมทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

1. บ้านทุ่งโพธิ์ หมู่ที่ 2 กำนันตำบล คือ นายบุญส่ง คนชุม
2. บ้านบุลำควน หมู่ที่ 1 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายประยงค์ พูนสวัสดิ์

3. บ้านโคกตะคร้อ หมู่ที่ 3 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นางนันทิชา วิชาส
4. บ้านลุงปลาตุก หมู่ที่ 4 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายสมาน นาคีสังข์
5. บ้านโคกมะค่า หมู่ที่ 5 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายแป๊ะ เหมือนแสงสี
6. บ้านโคกกระสังข์ หมู่ที่ 6 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายทาว ช้อยกระโทก
7. บ้านเสลา หมู่ที่ 7 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายเสน่ห์ ขลังกระโทก
8. บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ 8 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายวิเชียร ปานชาติ
9. บ้านหนองปรือ หมู่ที่ 9 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายแถม วิจิตรศักดิ์
10. บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 10 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายอัญญาวัช เกตุศักดิ์
11. บ้านหนองเจริญสุข หมู่ที่ 11 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายสุพล กรั่มกระโทก
12. บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ 12 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายสมชัย นุงกระโทก
13. บ้านคอนตาล หมู่ที่ 13 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายเสกสันต์ ทิพย์นางรอง
14. บ้านทุ่งสันติสุข หมู่ที่ 14 ผู้ใหญ่บ้าน คือ นายลำยอง หอยสังข์

จำนวนประชากร

จำนวนประชากร ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 5,468 คน แยกเป็นชาย 2,731 คน หญิง 2,737 คน มีครัวเรือน 1,370 ครัวเรือน โดยประชากรส่วนใหญ่จะเป็นวัยทำงาน บางส่วนย้ายถิ่นฐานไปประกอบอาชีพที่อื่น อันเกิดจากปัญหาต่างๆ เช่น ย้ายที่ประกอบอาชีพ ค่าแรงที่สูงกว่า เป็นต้น

สภาพทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอและจังหวัด เป็นถนนลาดยางสายหลัก จำนวน 2 สาย คือ ถนนสายหนองโปลาตุก ถึง หนองน้ำขุ่น (ทางหลวงชนบท สาย บร 2004) และถนนสายสระขาม - เสลา ถนนที่ใช้คมนาคมภายในหมู่บ้านและตำบล เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง และถนนดิน ส่วนเส้นทางคมนาคมที่ใช้เชื่อมพื้นที่ตำบลข้างเคียง เป็นถนนลาดยาง

แม่น้ำ/ลำคลอง

แหล่งน้ำธรรมชาติ ที่สำคัญ ได้แก่

1. ห้วยลำมาศ
2. หนองอรพิน
3. ห้วยขอนแก่น
4. ฝายใหญ่

การประปา

ปัจจุบันระบบน้ำประปามีเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ได้มีนโยบายช่วยเหลือประชาชน โดยมีแผนงานโครงการปรับปรุงระบบ

ประปาหมู่บ้านและขยายเขตระบบประปาหมู่บ้านให้ทั่วถึงทุกครัวเรือน ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

การไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหนองร้อง เป็นผู้รับผิดชอบจ่ายกระแสไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน มีโคมไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะ จำนวน 180 โคม

การสื่อสาร

ปัจจุบันมีโทรศัพท์บ้าน (แบบคู่สาย) จำนวน 85 ครัวเรือน มีโทรศัพท์ตู้สาธารณะ 7 ตู้ มีโทรศัพท์ส่วนราชการ 2 หมายเลข ส่วนใหญ่ประชาชนนิยมใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

ระบบเลี้ยงตามสาย (หอกกระจายข้าว)

ปัจจุบันมีหอกกระจายข้าวครบทั้ง 14 หมู่บ้าน

สภาพทางด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม (ปลูกข้าว,มันสำปะหลัง,ยางพารา สวนผลไม้ และพืชผักสวนครัว) สูงถึงร้อยละ 70 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้าง ร้อยละ 15 การปศุสัตว์ ร้อยละ 10 และอาชีพด้านบริการ ร้อยละ 5 ประชากรมีรายได้เฉลี่ย 27,497.00 บาท/คน/ปี สรุปข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ดังนี้

1. สถานีบริการน้ำมัน จำนวน 1 แห่ง
2. ร้านค้าทั่วไป จำนวน 45 แห่ง

การอุตสาหกรรม

ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ยังไม่มีภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาลงทุน มีเพียงอุตสาหกรรมขนาดเล็กในลักษณะหัตถกรรมพื้นบ้าน โรงสีขนาดเล็ก กลุ่มอาชีพ ได้แก่

1. โรงสีข้าว จำนวน 11 แห่ง
2. กลุ่มอาชีพชุมชน จำนวน 3 กลุ่ม
 - 2.1 กลุ่มอาชีพทำกระยาสารท
 - 2.2 กลุ่มอาชีพเพาะเห็ดฟาง
 - 2.3 กลุ่มอาชีพสานตะกร้าพลาสติก)

จากสภาพภูมิประเทศและการประกอบอาชีพ พบว่าราษฎรนิยมปลูกข้าวและมันสำปะหลังมากที่สุด จึงเหมาะที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมโรงสีข้าวและโรงงานแป้งมันสำปะหลังหรือโรงงานแปรรูปพลังงาน

สภาพทางด้านสังคม

สภาพทางด้านสังคม การตั้งถิ่นฐานมีลักษณะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นชุมชนขนาดใหญ่ (2 กลุ่มๆ ละฝั่ง คือทางทิศใต้และทิศเหนือ โดยเฉพาะทางทิศเหนือมีหมู่บ้านรวมกันถึง 7 หมู่บ้าน)

ศาสนา

ประชาชนร้อยละ 100 นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 3 แห่ง สำนักสงฆ์ 2 แห่ง

วัฒนธรรม

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ ไม่มี แต่ได้ยึดถือปฏิบัติและสืบทอดประเพณีต่าง ๆ ตามประเพณีนิยมของไทย ดังนี้

1. ประเพณีสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 13-15 เมษายนของทุกปี โดยหน่วยงานราชการ ประชาชนจะร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำบุญตักบาตร สรงน้ำพระ รดน้ำขอพรผู้สูงอายุ แข่งขันกีฬาพื้นบ้าน เป็นต้น

2. ประเพณีงานเข้าพรรษา ประมาณเดือนกรกฎาคมของทุกปี โดยจะมีกิจกรรมถวายเทียนพรรษาแก่วัดทุกวัดและทำบุญตักบาตร

กีฬาและนันทนาการ

1. สนามกีฬาเอนกประสงค์ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเสลา โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านโคกมะค่า และองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง
2. สนามบาสเกตบอล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านโคกมะค่า
3. สนามฟุตบอล จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเสลา โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านโคกมะค่า
4. สนามตะกร้อ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านโคกมะค่า
5. สนามเด็กเล่น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนบ้านเสลา โรงเรียนบ้านทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านโคกมะค่า

6. สนามกีฬาไทยเข้มแข็ง จำนวน 1 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลชุมแสง

สาธารณสุข

1. สถานพยาบาล

1.1 ศูนย์บริการสาธารณสุข (รพ.สต.) จำนวน 1 แห่ง

2. จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

2.1 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน จำนวน 7 คน

2.2 อสม. จำนวน 140 คน

3. โรคที่ประชาชนเป็นมากที่สุด ได้แก่

- 3.1 อันดับที่ 1 อุบัติเหตุ
 - 3.2 อันดับที่ 2 โรคไข้หวัด
 - 3.3 อันดับที่ 3 โรคปวดกล้ามเนื้อ
 - 3.4 อันดับที่ 4 โรคคออักเสบ
 - 3.5 อันดับที่ 5 โรคอ่อนเพลียเบื่ออาหาร
4. อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ 100 %

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

มีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) จำนวน 150 คน คอยช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ และเฝ้าระวังป้องกันเหตุร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นกับราษฎรในตำบล

มีรถยนต์หน่วยบริการระบบการแพทย์ฉุกเฉิน (EMS) 1669 บริการรับ-ส่ง ประชาชนที่ประสบภัยหรือ เจ็บ ป่วย ตลอด 24 ชั่วโมง

ด้านการเมืองการบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ได้รับการยกฐานะมาจากสภาตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2540 โดยมีโครงสร้างการบริหารและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งมีสมาชิกทั้งสิ้น 28 คน
2. ฝ่ายบริหารหรือคณะผู้บริหาร ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกฯ จำนวน 2 คน และเลขานุการนายกฯ จำนวน 1 คน มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมรับผิดชอบ การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลและนโยบายงานต่างๆ

ทำเนียบผู้บริหารท้องถิ่น เรียงตามลำดับ คือ

1. นายสุทิน คนชุม กำนันตำบลชุมแสง เป็นประธานกรรมการบริหาร โดยตำแหน่งคนแรก
2. นายอโณทัย พุทธิไชยสง ดำรงตำแหน่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ถึง วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2548
3. นายสุทิน คนชุม ดำรงตำแหน่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ถึง วันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2552
4. นางสุพรรณิ เฌรเกิด ดำรงตำแหน่งนายกององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552 ถึง ปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง

องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งส่วนราชการ ออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1. สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ส่วนการคลัง
3. ส่วนช่างโยธา
4. ส่วนสวัสดิการสังคม
5. ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เป็นผู้บังคับบัญชา และรับผิดชอบดูแลงานประจำและทั่วไป มีพนักงานส่วนตำบล จำนวน 18 อัตรา และพนักงานจ้าง จำนวน 17 อัตรา รวมทั้งสิ้น 35 อัตรา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ได้นักวิจัยหลายท่านที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของประชาชน รายละเอียดดังนี้

ณรงค์ศักดิ์ สนธิ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชนองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในด้านสมรรถนะ ด้านความสำเร็จ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานภาพ ด้านสถานการณื ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังในคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก

ถวดี วงษ์ทอง (2547 : 59) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาวิจัยคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามความเห็นของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ สรุปได้ดังนี้ ด้านผู้นำเรียงตามลำดับความสำคัญ 5 อันดับแรก มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริตและโอบอ้อมอารี เป็นผู้มีเหตุผลและไม่ทมิฐิ กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลทุกกลุ่มทุกระดับและมีลักษณะของผู้นำในระดับมาก ตามลำดับ ด้านการบริการ เรียงลำดับความสำคัญ 5 อันดับแรก พบว่าการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถแก้ไข

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในองค์กรบริหารส่วนตำบลได้ถูกต้อง เหมาะสม รวดเร็ว มีความเข้าใจ ระบบการบริหารภายในองค์กรบริหารส่วนตำบลอย่างดี การวางแผนดำเนินการเพื่อพัฒนา ปรับปรุงด้านการบริหารทั้งแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ มีความรู้ความเข้าใจในกฎระเบียบของ องค์กรบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างดีเป็นที่เชือศรัทธา อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ด้านมนุษยสัมพันธ์ เรียงตามลำดับความสัมพันธ์ 5 อันดับแรก พบว่า สร้างและเสริมความสามัคคีให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานทุกระดับปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเท่าเทียมกัน ให้เกียรติยกย่อง ชมเชย ผู้ใต้บังคับบัญชา เหมาะสมต่อกาลเทศะและจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลังให้ความใกล้ชิดและความ เป็นกันเองกับทุกคนทั้งเข้าใจบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และสามารถปราศรัยอย่างฉันทุมิตร และเป็นกันเองบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

ประเมิน นาคดี (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อ คุณลักษณะของผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะผู้นำด้านสมรรถนะ มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับมากเป็น อันดับ 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีประชาชนมีระดับความคาดหวังระดับ มาก 5 อันดับแรก คือ ประเด็นการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ประเด็นการเป็นผู้มีไหวพริบ ประเด็นการมีความสามารถในการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ดี ประเด็นการมีความสามารถในการ สื่อความเข้าใจกับประชาชนเป็นอย่างดี และประเด็นการมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการ ทำงาน คุณลักษณะผู้นำด้านการมีจริยธรรม มีระดับความคาดหวังอยู่ในอันดับสูงมาก เป็นอันดับ 2 และเมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นที่ประชาชนมีระดับความคาดหวังสูง เป็นอันดับต้น ๆ คือประเด็นการยึดมั่นในความถูกต้องตามหลัก กฎหมายและศีลธรรม ประเด็น การเป็นผู้อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากการตัดสินใจ ของตัวเอง คุณลักษณะผู้นำด้านความสำเร็จ มีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับสูงเป็นอันดับ 3 และ เมื่อพิจารณาในรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่ประชาชนคาดหวังในประเด็นการมีครอบครัวที่ไม่ ดิฉิบาเสพติด ประเด็นการมีครอบครัวที่ปกติสุข ประเด็นความจำเป็นต้องจบการศึกษาอย่างน้อย ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี

บุญญาพัฒน์ อุบล (2549 : 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายก เมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนะของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลเมืองพัทยา โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการบริหาร ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมทั้งสังคม ด้านบุคลิกภาพ และด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พิเชษฐ มุกดา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตตำบลลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตตำบลลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับ ได้ดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการบริหาร ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านคุณลักษณะส่วนตัว ตามลำดับ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของประชาชนในเขตตำบลลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน รองลงมาคือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับประชาชนเท่าเทียมกัน ผู้บริหารท้องถิ่นควรลงพื้นที่ใกล้ชิดกับประชาชน เพื่อรับทราบปัญหา และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่านี้ ตามลำดับ

ภัทรานิษฐ์ บุญเถิง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน คือด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหารงาน ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับได้ดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ ด้านความเป็นผู้นำ และด้านการบริหารงาน ตามลำดับ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน รองลงมาคือ ผู้บริหารท้องถิ่นควรลงพื้นที่ใกล้ชิดประชาชนเพื่อรับทราบปัญหา และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้มากกว่านี้ ตามลำดับ

มัน โษะ กาหลง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลภูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 6 ด้าน

ซึ่งประกอบด้วย ด้านสมรรถนะและความเป็นผู้นำ ด้านความสำเร็จและมีชื่อเสียง ด้านความรับผิดชอบคุณธรรมจริยธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานภาพและความสัมพันธ์ และด้านสถานการณ์

วิชัย ลีละกุลเกียรติชัย (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แก่ ผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้มีบุคลิกภาพความเป็นผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและซื่อสัตย์ธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชน จะมีคุณลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน คุณลักษณะของผู้นำหรือนักการเมืองที่พึงประสงค์ของประชาชนในการเลือกนักการเมืองระดับท้องถิ่น ประชาชนต่างก็อยากที่จะให้ผู้นำ หรือนักการเมืองที่มีคุณสมบัติตามที่ตนปรารถนา คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรมีความเป็นผู้นำ มีความสามารถในการบริหารงาน กล้าคิดกล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีบุคลิกภาพที่คึกคัก เชื่อถือ อ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ และเป็นทางเลือกในการตัดสินใจของประชาชน เพื่อหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อที่จะได้พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาคุณลักษณะนักรการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอหนอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง ในจำนวน 14 หมู่บ้าน ใน 14 เขตเลือกตั้ง จำนวน 4,060 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง. 2556-2558 : 11-12)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามเขตเลือกตั้งทั้ง 14 เขต ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่างปรากฏดังตาราง 3.1 ดังนี้
ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตเลือกตั้ง

เขตเลือกตั้งที่	ชื่อชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง	จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เขตที่ 1	1. บ้านบุลำควน หมู่ที่ 1	280	25
เขตที่ 2	2. บ้านทุ่งโพธิ์ หมู่ที่ 2	359	32
เขตที่ 3	3. บ้านโคกตะคร้อ หมู่ที่ 3	250	24

ตาราง 3.1 (ต่อ)

เขตเลือกตั้ง	ชื่อชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง	จำนวนประชากรที่มีสิทธิเลือกตั้ง (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เขตที่ 4	4. บ้านลุงปลาตุก หมู่ที่ 4	472	43
เขตที่ 5	5. บ้านโคกมะค่า หมู่ที่ 5	434	39
เขตที่ 6	6. บ้านโคกกระสังข์ หมู่ที่ 6	387	35
เขตที่ 7	7. บ้านเสลา หมู่ที่ 7	232	21
เขตที่ 8	8. บ้านโพธิ์ทอง หมู่ที่ 8	182	16
เขตที่ 9	9. บ้านหนองปรือ หมู่ที่ 9	197	18
เขตที่ 10	6. บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 10	231	21
เขตที่ 11	7. บ้านหนองเจริญสุข หมู่ที่ 11	381	34
เขตที่ 12	8. บ้านหนองโพธิ์ หมู่ที่ 12	251	23
เขตที่ 13	7. บ้านดอนตาล หมู่ที่ 13	211	19
เขตที่ 14	8. บ้านทุ่งสันติสุข หมู่ที่ 14	193	17
	รวม	4,060	367

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น ตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งกำหนดความถี่น้อยของความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น

คือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสถานการณ์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนเป็นดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความและรายงานการวิจัยเกี่ยวกับหลักและวิธีการสร้างแบบสอบถาม แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน

2.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสถานการณ์

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ทำการสอบเพื่อให้ได้คำตอบที่ครอบคลุมตรงสภาพความเป็นจริงเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

2.4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น้อย ตูโป่งคลัด ข้าราชการบำนาญ
อธิการบดีเทศบาลนครเมืองบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

2.4.2 ดร.ผดุงชาติ ยงค์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2.4.3 นายไชยวัฒน์ ชาติประสพ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2.5 นำแบบทดสอบที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข และเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระพิจารณาอีกครั้ง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) ใช้กับ ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์พระยา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.9001 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง แจ้งผู้นำชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เพื่อขอความร่วมมือกรอกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มาได้ 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูล
4. นำแบบสอบถามประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอหนองเรือ จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแยกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยภาพรวม เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

เกณฑ์ในการแปลความหมายของข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2554 : 209)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีความคิดเห็นในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิดนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อการเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ ดังนี้

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกผลการวิเคราะห์ ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
- ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	367	100.00
1. เพศ		
1.1 ชาย	167	45.50
1.2 หญิง	200	54.50
2. อายุ		
2.1 18 – 29 ปี	70	19.10
2.2 30 – 39 ปี	96	26.20
2.3 40 – 49 ปี	114	31.00
2.4 50 – 59 ปี	68	18.50
2.5 60 ปีขึ้นไป	19	5.20
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ระดับประถมศึกษา	130	35.40
3.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	29	7.90
3.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	118	32.20
3.4 ระดับปวส. / อนุปริญญา	68	18.50
3.5 ระดับปริญญาตรี	21	5.70
3.6 สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.30
3.7 อื่น ๆ	0	0.00
4. รายได้ต่อเดือน		
4.1 ต่ำกว่า 5,000 บาท	128	34.90
4.2 5,000 - 10,000 บาท	101	27.50
4.3 10,001 - 20,000 บาท	102	27.80
4.4 20,001 บาท ขึ้นไป	36	9.80

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพ		
5.1 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	16	4.35
5.2 ธุรกิจส่วนตัว	58	15.80
5.3 พนักงานบริษัทเอกชน	67	18.25
5.4 เกษตรกรรม	217	59.10
5.5 รับจ้างทั่วไป	9	2.50
5.6 อื่น ๆ	0	0.00

จากตาราง 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 367 คน จำแนกตามเพศ เป็นชาย จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 45.50 เป็นหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 54.50

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วงอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.10 รองลงมา คือ ช่วงอายุระหว่าง 30 – 39 ปี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.20 และที่มีน้อยที่สุด คือ จบการศึกษามากกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30

เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 34.90 รองลงมา คือ รายได้ตั้งแต่ 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ รายได้ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.80

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกรกรรม มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 59.10 รองลงมาคือ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 และที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตอนที่ 2 การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังแสดงในตาราง 4.2 – 4.6 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านสมรรถนะ	4.31	0.35	มาก
2. ด้านความรับผิดชอบ	4.42	0.21	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วม	4.49	0.18	มาก
4. ด้านสถานการณ์	4.48	0.24	มาก
รวมเฉลี่ย	4.31	0.15	มาก

จากตาราง 4.2 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.49$) ด้านสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.48$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.42$) และด้านสมรรถนะ ($\bar{X} = 4.31$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสมรรถนะ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านสมรรถนะ			
1. มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที	4.08	0.77	มาก
2. มีความกระตือรือร้นและตื่นตัวในการทำงาน	4.32	0.64	มาก
3. มีความสามารถในการสื่อความหมายและจูงใจคน	4.32	0.72	มาก
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	4.31	0.69	มาก
5. มีความสามารถในการตัดสินใจ	4.31	0.83	มาก
6. มีความสุขุมรอบคอบ	4.42	0.56	มาก
7. มีความรู้ความสามารถในการวางแผน	4.43	0.54	มาก
8. มีความสามารถในการประสานงานได้ดี	4.36	0.58	มาก
9. มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสม	4.34	0.75	มาก
10. มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารองค์กรเป็นอย่างดี	4.30	0.78	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.31	0.35	มาก

จากตาราง 4.3 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ข้อ 7. มีความรู้ความสามารถในการวางแผน ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ข้อ 6. มีความสุขุมรอบคอบ ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 1. มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง
ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความรับผิดชอบ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านความรับผิดชอบ			
11. มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดจากกระบวนการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการของตนหรือคณะบริหาร	4.42	0.55	มาก
12. เป็นที่พึ่งของประชาชนได้	4.38	0.53	มาก
13. มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทุ่มเทให้กับงาน	4.39	0.60	มาก
14. มีความยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและ ศีลธรรม	4.37	0.69	มาก
15. ยึดถือหลักการมากกว่าตัวบุคคล	4.35	0.80	มาก
16. มีความสามารถนำแผนงานสู่การปฏิบัติได้ดี	4.44	0.50	มาก
17. มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน	4.44	0.51	มาก
18. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำงานเป็นทีมได้	4.45	0.49	มาก
19. ติดตามและประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก
20. มุ่งเน้นผลงานมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว	4.49	0.51	มาก
21. การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ มีบุคลิก ที่ดีงาม	4.48	0.51	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.42	0.21	มาก

จากตาราง 4.4 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าได้ดังนี้ ข้อ 20. มุ่งเน้นผลงานมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ
ข้อ 21. การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ มีบุคลิกที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด คือ ข้อ 15. ยึดถือหลักการมากกว่าตัวบุคคล ($\bar{X} = 4.35$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการมีส่วนร่วม			
22. มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กร	4.49	0.51	มาก
23. มีส่วนร่วมในการวางแผน	4.49	0.50	มาก
24. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.50	0.50	มาก
25. มีส่วนร่วมในกิจการของสังคม	4.49	0.51	มาก
26. ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำ และองค์กรอื่น ๆ	4.50	0.50	มาก
27. มีความสามารถในการปรับตัว	4.48	0.52	มาก
28. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน และกิจกรรมของชุมชน	4.49	0.50	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.49	0.18	มาก

จากตาราง 4.5 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำได้ดังนี้ ข้อ 24. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.50$) และข้อ 26. ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำ และองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ข้อ 23. มีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 4.49$) ข้อ 28. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน และกิจกรรมของชุมชน ($\bar{X} = 4.49$) ข้อ 22. มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กร ($\bar{X} = 4.49$) และข้อ 25. มีส่วนร่วมในกิจการของสังคม ($\bar{X} = 4.49$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 27. มีความสามารถในการปรับตัว ($\bar{X} = 4.48$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านสถานการณ์ โดยภาพรวมและรายข้อ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านสถานการณ์			
29. มีจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์การต่าง ๆ ได้ดี	4.49	0.51	มาก
30. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (ในทุกสถานการณ์)	4.48	0.51	มาก
31. มีความสามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชน	4.47	0.52	มาก
32. มีความสามารถคาดการณ์อนาคตได้ดี	4.48	0.51	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.48	0.24	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้ดังนี้ ข้อ 29. มีจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมา คือ ข้อ 30. ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในทุกสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.48$) และข้อ 32. มีความสามารถคาดการณ์อนาคตได้ดี ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 31. มีความสามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชน ($\bar{X} = 4.47$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ปรากฏดังตาราง 4.7 ดังนี้

ตาราง 4.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ที่	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน	60	37.50
2	นักการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาหมู่บ้านในตำบลให้เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก	54	33.75
3	นักการเมืองท้องถิ่นควรลงพื้นที่รับทราบปัญหาในแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อย เดือนละ 2 ครั้ง	46	28.75
	รวม	160	100

จากตาราง 4.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาหมู่บ้านในตำบลให้เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 33.75 และ นักการเมืองท้องถิ่นควรลงพื้นที่รับทราบปัญหาในแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อย เดือนละ 2 ครั้ง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามตารางของ ทาโร ยามาเน่ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ ตามสัดส่วน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทรัพย์พระยา อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบราค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9001 ซึ่งผ่านเกณฑ์สามารถนำไปเก็บข้อมูลต่อไป
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ออกหนังสือส่งถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปแจกจ่ายตามกลุ่มเป้าหมายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ แล้วเก็บแบบสอบถามมา

จากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อนำมาตรวจหาความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม จำนวน 367 ฉบับ เก็บรวบรวมได้ครบ จำนวน 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตาราง แสดงจำนวนร้อยละ

4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกเป็นรายข้อ รายด้าน และ โดยรวมนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

4.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน แล้วแจกแจงความถี่ หาร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับได้ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านสถานการณ์ ด้านความรับผิดชอบ และด้านสมรรถนะตามลำดับ

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน รองลงมาคือ นักการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาหมู่บ้านในตำบลให้เท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก และนักการเมืองท้องถิ่นควรลงพื้นที่รับทราบปัญหาในแต่ละหมู่บ้านอย่างน้อย เดือนละ 2 ครั้งตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้มีความเข้าในบทบาทหน้าที่ของนักการเมืองท้องถิ่น และมีประเด็นที่ค้นพบอันจะเป็นข้อมูลให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นนำไปใช้วางแผนปรับปรุง และพัฒนาบริหารงานต่อไป ซึ่งสามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านสถานการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมาเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับผู้นำ หรือนักการเมืองท้องถิ่น ประชาชนจึงเห็นว่า ผู้ที่จะมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ ด้านสมรรถนะ โดยในการทำงานแต่ละวันของนักการเมืองท้องถิ่นหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที มีความสามารถในการพุดจูงใจให้ประชาชนคล้อยตามได้ เช่น การพุดจูงใจให้ประชาชนในตำบลมาสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมแสงได้จำนวนมาก ด้านความรับผิดชอบ ได้มีการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นเครื่องอุปโภคบริโภค สร้างบ้านเทิดไถ่องค์ราชัน และซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มียรายได้น้อย ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ด้านการมีส่วนร่วม ได้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมรับฟังการประชุมสภา ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็นจัดทำแผนพัฒนา และสนับสนุนในการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมแสงขึ้น โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุน หรือการจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดทำโครงการปลูกป่าถวายในหลวงโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการดังกล่าว ส่วนด้านสถานการณ์ คือ การที่นักการเมืองท้องถิ่นมีจิตใจที่มั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ เข้าถึงความต้องการของประชาชน เช่น ในการประชุมกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมแสง อาจจะมีการทะเลาะมีความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องระเบียบการเบิกจ่าย โดยผู้เข้าร่วมประชุมเปิดประเด็นพุดจาต่อเสียดให้เสียหาย แต่นักการเมืองท้องถิ่น (นายก อบต.) ยังมีความสามารถที่จะระงับจิตใจตัวเอง ให้มีสภาพจิตใจที่มั่นคงควบคุมอารมณ์ โดยพุดจาได้ตอบอย่างมีเหตุผล นอกจากนี้ประชาชนยังมีประสบการณ์ใน

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำประเภทต่าง ๆ มาแล้วหลายครั้ง จึงมีความคิดเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นควรจะต้องมีคุณลักษณะทั้ง 4 ด้านนี้เป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมันไชยะ กาหลง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 จากผลการวิจัย ด้านสมรรถนะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีความต้องการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้ที่มิไหวพริบปฏิภาณ สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีความกระตือรือร้น และตื่นตัวในการทำงานตลอดเวลา มีความสามารถในการสื่อความหมายและจูงใจคนให้เข้าใจได้ง่าย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ ๆ มีความสามารถในการตัดสินใจได้เฉียบขาด และมีความสุขุมรอบคอบ นุ่มนวล พูดจาน่าฟัง ทันคน ทันเหตุการณ์บ้านเมือง เป็นผู้มองการณ์ไกลในอนาคตว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเมิน นาคดี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ด้านสมรรถนะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 จากผลการวิจัย ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ประชาชนต้องการให้ผู้ใดก็ตามที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จะต้องมีความมุ่งมั่นในการทำงาน พูดจริงทำจริง รักษาคำพูดที่ให้ไว้กับประชาชน เช่น จัดทำเชียงใหม่ในหมู่บ้าน และจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน หลังจากที่ชูนโยบายก่อนการเลือกตั้ง และการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของตนเอง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะออกมาดีหรือไม่ดีก็ตาม เป็นที่พึงพิงของประชาชนได้ ในขณะที่ประชาชนเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือ ยึดหลักการมากกว่าตัวบุคคลและยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม ไม่นั่นพรรคพวก เป็นคนตรงต่อเวลานัดหมาย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มุ่งเน้นผลงานมากกว่าผลประโยชน์ของตัวเอง มีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง และปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิเศษฐ์ มุกดา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ด้านความรับผิดชอบ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 จากผลการวิจัย ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนเห็นว่าผู้ที่ จะได้รับการเลือกตั้งให้เป็นนักการเมืองท้องถิ่น มีการบริหารงานที่ดีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงานรับฟังความคิดเห็น จากทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมสภา สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน และกิจกรรมของชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานว่าควรจะทำอะไร มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เช่น การที่นายก องค์กรการบริหารส่วนตำบลชุมแสงจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดทำโครงการปลูก ป่าถวายในหลวง การให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำและคณะกรรมการชุมชนในเวลาที่ ชุมชน หรือข้าราชการต้องการความร่วมมือต่าง ๆ และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับ ประชาชนได้ดี โดยรู้จักอุทิศผลประโยชน์ของตนเพื่อส่วนรวม มีการฟังเสียงของประชาชนว่ามี ความเดือดร้อนและต้องการสิ่งใด เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น ในการตรวจรับงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงจะต้องมีประชาชนในตำบลร่วมเป็น คณะกรรมการตรวจรับงานจ้างด้วย การออกพื้นที่ประชาคมแผนมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ แสดงความคิดเห็นและความต้องการเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดตั้งกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบลชุมแสงขึ้น และเปิดโอกาสให้ประชาชน ข้าราชการสังกัดอื่น ร่วมเป็น คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลชุมแสง ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปญญาพัฒน์ อุบล (2549 : 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เหมาะสมของนายกเมืองพัทยา ในทัศนคติของประชาชนในเขตเมืองพัทยา ด้านการมีส่วนร่วม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก

2.4 จากผลการวิจัย ด้านสถานการณ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงเห็นว่า ปัจจุบันนี้มี นักการเมืองระดับชาติ และมีบทบาทหน้าที่ที่เด่นชัดต่อการพัฒนาประเทศ ผู้ที่จะได้รับการ เลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นในความคิดเห็นของประชาชนจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นผู้มีสภาพจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับ สถานการณ์ โดยสามารถใช้ความสามารถของตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่าง ทันทีทันใด สามารถปรับตัวได้ดีในทุกสถานการณ์ ช้อนความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้แก่ ไม่มีจิตใจที่เอนเอียงไปตามความคิดเห็นของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การตัดสินใจจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของ นักการเมือง โดยจะต้องตัดสินใจบนข้อมูลที่ถูกต้องจึงจะทำงานดำเนินไปอย่างเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาที่แท้จริงของชุมชน สามารถบังคับตนเองเมื่อมีสิ่งยั่วยวน มีความสามารถเข้าถึงความ ต้องการของประชาชน ตื่นตัวและหยั่งรู้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยรู้จักนำไปปรับปรุง ภารกิจ ของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์บ้านเมืองที่เกิดขึ้น เช่น ในการประชุมกองทุนสวัสดิการ

ชุมชนตำบลชุมแสง อาจจะมีการทะเลาะไม่ลงตัวกันในเรื่องระเบียบการเบิกจ่าย โดยผู้เข้าร่วมประชุมเปิดประเด็นพูดคุยเสียให้เสียหาย แต่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงยังมีความสามารถที่จะระงับจิตใจตัวเอง ให้มีสภาพจิตใจที่มั่นคงควบคุมอารมณ์ โดยพูดจาได้ตอบอย่างมีเหตุผล ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ศักดิ์ สนธิ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น จังหวัดระยอง ด้านสถานการณ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นักการเมืองท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในแต่ละปีงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบล ได้รับการจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานส่วนกลาง รวมทั้งรายได้ที่จัดเก็บเองซึ่งก็เป็นรายได้เพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับภารกิจต่าง ๆ ที่จะต้องดูแลและให้บริการทุกข์สุขของประชาชน จึงไม่สามารถพัฒนาท้องถิ่นได้ครอบคลุมทุกด้าน เพราะจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัญหาและความจำเป็นเร่งด่วน เช่น โครงการก่อสร้างถนนในหมู่บ้านที่เป็นหลุมเป็นบ่อ ซึ่งจำเป็นเร่งด่วน ทำให้บางครั้งนักการเมืองท้องถิ่นอาจลืมไปว่าคน หรือประชาชนก็ควรได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับโครงสร้างพื้นฐานด้วย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกัทธานิชย์ บุญเถิง (2554 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงผู้บริหารท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้านและทุกหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนมาใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้งนักการเมืองท้องถิ่น โดยนำข้อมูลที่ได้มาประชาสัมพันธ์ หรือสร้างแรงจูงใจให้ประชาชน รู้จักเลือกถึงคุณลักษณะของผู้ที่จะมาบริหารและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนผู้ที่ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ปรับปรุงและสร้างคุณลักษณะบางประการให้พึงประสงค์และตรงตามความต้องการของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง ท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม ดังนั้น บุคคลที่จะมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของประชาชน คือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ

บริหารงานที่ดีเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงานรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายในการวางแผนงาน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เช่น การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำโครงการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดทำโครงการปลูกป่าถาวรในหลวง และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงานรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมฟังการประชุมสภา สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน และกิจกรรมของชุมชนและควรส่งเสริม นักการเมืองท้องถิ่น ได้มีการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพในการทำหน้าที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเฉพาะเรื่องของการบริหารตน เป็นสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมี และสร้างภาวะผู้นำ เพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาให้เป็นผู้ที่พึงประสงค์ และพัฒนาศักยภาพเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า กล้าตัดสินใจ และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสมรรถนะ ดังนั้น บุคคลที่จะมาเป็นนักการเมืองท้องถิ่น ควรจะเป็นผู้ที่มีมองการณ์ไกลและมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา มีความรู้ด้านการพูด โน้มน้าวใจคนควรใกล้ชิดกับประชาชนให้มากกว่านี้ ลงพื้นที่รับทราบความเป็นอยู่ ความเดือดร้อนของประชาชนอย่างสม่ำเสมอเดือนละ 2 ครั้งในพื้นที่แต่ละหมู่ในตำบล มีความสุขุมรอบคอบขึ้นกว่าเดิม มีการวางตัวให้เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าจะมาก่อนเข้ามาดำรงตำแหน่ง หรือขณะดำรงตำแหน่ง เคยปฏิบัติตนแบบไหนก็เป็นแบบนี้ ถ้าจะให้ดีจะต้องคิดค้นด้วย คือ ในการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมหมู่บ้านถ้าชาวบ้านกินอยู่แบบไหนก็กินตามได้โดยไม่รังเกียจ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งทำให้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่น และเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ต่อไป

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็น และสภาพความเป็นจริงของนักการเมืองท้องถิ่นตามการรับรู้ของประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2546). พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่5) พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ : ประสานมิตร.

_____. (2550). คู่มือการมีส่วนร่วมภาคประชาชนเกี่ยวกับหน้าที่สาธารณะขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : อาร์.ที.ดีไซค์.

เกษรา ดวงมณี. (2545). การศึกษาคุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นในความคาดหวังของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี. การศึกษาอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารทั่วไป) บัณฑิตวิทยาลัย. ชลบุรี
มหาวิทยาลัยบูรพา.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2554). คุณสมบัติของนักการเมืองที่ดี. ค้นเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์
2555, แหล่งที่มา [http : // www.baanjommyut.com. /library/ethics/06.html](http://www.baanjommyut.com./library/ethics/06.html).

โกวิท พวงงาม. (2544). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

_____. (2546) ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2546. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น

_____. (2550). การปกครองท้องถิ่น ว่าด้วยทฤษฎี แนวคิด และหลักการ. กรุงเทพฯ :
เอเชียเพลส.

_____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : พิมพ์
ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม . กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2543). คำบรรยายวิชาขอบข่ายและวิธีการศึกษาวิชารัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. (2555). หลักรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จเร บินลอย. (2552). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลอง
ใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ชยากร เทศบำรุง. (2544). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
จราจร : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. (2542). คำอธิบายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ศ พรินท์ติ้งเซ็นเตอร์.

ณรงค์ศักดิ์ สนธิ. (2551). คุณลักษณะนักการเมืองท้องถิ่นตามความคาดหวังของประชาชนในเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำเป็น จังหวัดระยอง. รายงานการศึกษาอิสระ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น) วิทยาลัยการปกครอง
ท้องถิ่นขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ศิริก กุลศิริสวัสดิ์. (2541). **ปรัชญาของศาสนาอิสลามกับการพัฒนาวิจัยและสร้างเสริม
ประชาธิปไตย.** คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้น
ความมีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- ถวัลย์ วงษ์ทอง. (2547). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาม
ความเห็นของพนักงานส่วนตำบลในเขตจังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทวิช จิตรสมบูรณ์. (2553). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมือง.** ค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน
2553, แหล่งที่มา [http : //mblog.manager.co.th/Withwit/th - 63008](http://mblog.manager.co.th/Withwit/th-63008).
- ธงชัย สันติวงษ์. (2540). **หลักการจัดการ.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นภคณ กงสมโอบฐ. (2551). **แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบล
อรัญญิก อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. งานศึกษาวิจัยอิสระ : ศศ.ม.
(ยุทธศาสตร์การพัฒนา). อยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). **การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนุญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประชัน คะเนวัน. (2553 ก). **การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ.** บุรีรัมย์ : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2553 ข). **เอกสารประกอบการสอนระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทย. คณะ
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.**
- ประเมิน นาคดี. (2549). **ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะผู้นำของสมาชิกองค์การ
บริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สาขารัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2546). **การปกครองท้องถิ่นไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- ประพันธ์ ผาสุกขีต. (2541). **ทางเลือก ทางรอด.** กรุงเทพฯ : เอเออาร์ อินฟอร์เมชั่น แอนด์

พบบลิตซ์น.

ปิยาณี เหล่ากาวิ. (2547). **ความคิดเห็นของนักกีฬาฟุตบอลที่มีต่อผู้ฝึกสอนในการแข่งขันฟุตบอลไทยลีก ครั้งที่ 8.** ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปญญาพัฒน์ อุบล. (2549). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเมืองพัทยาในทัศนคติของประชาชน ในเขตเมืองพัทยา.** ปรินญาณิพนธ์ ร.ม.

(เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ) ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

พงษา สังมรินทร์. (2544). **นักการเมืองที่ดีในทัศนคติของเจ้าอาวาสในเขต กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปรินญาโท. สาขารัฐศาสตร์ กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พรทิพย์ สัมปิตตะวนิช และคณะ. (2541). **พฤติกรรมผู้บริโภค.** นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

พรทิพย์ อัยยิมานันท์. (2547). **Leadership for Organizational Effectiveness.** กรุงเทพฯ : วารสารการบริหารคน.

พรรณพิศ แพงไรสง. (2552). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์.** ภาคนิพนธ์ ร.ม.

(รัฐประศาสนศาสตร์).บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 (2542,17 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่มที่ 118. ตอนที่ 114 ก.

พระราชบัญญัติเทศบาล แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2496, (2552, 13 พฤศจิกายน). **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 126 ตอนที่ 85 ก.

พลสิทธิ์ หนูชูชัย. (2543). **ผู้บริหารที่ดี ประมวลบทความเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารองค์กร.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิเชษฐ์ มุกดา. (2553). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตรับผิดชอบตำบลลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา.** การศึกษาอิสระ ร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

พิรสิทธิ์ คำนวนศิลป์ และศุภราพัฒน์กร วงศ์ธนวุธ. (2546). **การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ภัทรานิษฐ์ บุญเถิง. (2554). **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์.**

- การศึกษาอิสระ ปร.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มัน โชะ กาหลง. (2551). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวสุสมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต (สาขาการปกครองท้องถิ่น) วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มานิตย์ จุมปา. (2547). คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- รสคนธ์ รัตนเสริมพงศ์. (2546). เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : น้ำกริ่ง.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วรากรณ์ รุ่งเรืองกิจ. (2541). กลยุทธ์การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- วิทยา ค่านธำรงกุล. (2546). หัวใจการบริการสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : ซีเอ็ดเคชั่น.
- วิชัย ลีละกุลเกียรติชัย. (2551). คุณลักษณะผู้บริหารท้องถิ่นที่พึงประสงค์ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางค้อ จังหวัดฉะเชิงเทรา. รายงานการศึกษาอิสระ ปร.ม. (การปกครองท้องถิ่น). ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์ด์.
- สงวน ถ้วนโนมนต์. (2548). รัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 20 กันยายน 2555, แหล่งที่มา <http://wev.schq.mi.th/ndc/thinktank/local%20admin.htm>.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2542). การเมืองอเมริกา. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุกิจ เหลืองสกุลไทย. (2544). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชา จันทรเอ็ม. (2542). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันทา อ่อนรัมย์. (2548). ความคิดเห็นของประชาชนในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการให้บริการของรถไฟฟ้ามหานคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. (การบริหารงานทั่วไป). ชลบุรี : วิทยาลัยบูรพา.

- สุทธิพงษ์ ทรงเจริญ. (2550). **ความคิดเห็นของพนักงานต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน).** วิทยานิพนธ์ บช.ม. (การจัดการทั่วไป). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สารานุกรมเสรี. (2553). **องค์การบริหารส่วนตำบล.** ค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2555, แหล่งที่มา <http://www.thaipoliticsgovernment.org/>
- สัมพันธ์ เตชะอธิก และคณะ. (2546). **อบต. เทศบาล อบจ. อำนาจของใคร?** ขอนแก่น : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2545). **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2551). **แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559.** กรุงเทพมหานคร : สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- อลงกรณ์ อรรคแสง. (2547). **คู่มือมติใหม่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน.** กรุงเทพฯ : นานาสังพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง. (2555). **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555 – 2557).** บุรีรัมย์ : งานนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง.
- _____. (2556). **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 – 2558).** บุรีรัมย์ : งานนโยบายและแผน องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง.
- อาทร คุระวรรณ. (2540). **กฎหมายอาญา 1 : ภาคทบทวนคดีทั่วไป.** สงขลา : ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อมร รักษาศักดิ์. (2543). **ประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน.** กรุงเทพฯ : การ์นด์.
- อนุก เหล่าธรรมทัศน์. (2545). **1 ทศวรรษแห่งประชาธิปไตยไทย.** กรุงเทพฯ : มิติใหม่.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล และคณะ (2552). **ความสำคัญของการแสดงความคิดเห็น.** สืบค้นเมื่อ 5 ตุลาคม 2555, แหล่งที่มา http://www.trueplookpanya.com/true/knowledge_detail.php?mul_content_id=1876

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๖๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยงดี

ด้วย นางสุภาพ เข็มบุบผา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ผดุงชาติ ยั่งยืน

ด้วย นางสุภาพ เข็มบุบผา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๖๒๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายไชยวัฒน์ ชาติประสพ

ด้วย นางสุภาพ เข็มบุบผา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คะเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๒๙๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลทรัพย์พระยา

ด้วย นางสุภาพ เข็มบุบผา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของน้กการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางสุภาพ เข็มบุบผา ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๓๐๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง

ด้วย นางสุภาพ เข็มบุบผา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังอยู่ในระหว่างทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี รองศาสตราจารย์ประชัน คະเนวัน เป็นประธานที่ปรึกษา การค้นคว้าอิสระ โดยการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยดังกล่าวจึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ
ประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์
ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง
อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ของหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

2. การตอบแบบสอบถามนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถของผู้ตอบ
แบบสอบถามแต่อย่างใด กรุณาตอบตามความเป็นจริง ตามความรู้สึก หรือความคิดเห็นส่วนบุคคล
ของผู้ตอบ

3. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถาม ผู้ศึกษาวิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มี
ผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด แต่จะเป็นผลดีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล
ชุมแสง

4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ
ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
แบบสอบถาม ในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านสมรรถนะ
2. ด้านความรับผิดชอบ
3. ด้านการมีส่วนร่วม
4. ด้านสถานการณ์

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ด้วย
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

สุภาพ เข็มบุบผา

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

แบบสอบถามเพื่อศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของ
ประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับผู้ตอบถาม

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18 – 29 ปี

() 30 – 39 ปี

() 40 – 49 ปี

() 50 – 59 ปี

() 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ระดับประถมศึกษา

() ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

() ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.

() ระดับปวส. / อนุปริญญา

() ระดับปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

() อื่น ๆ (ระบุ).....

4. รายได้ต่อเดือน

() ต่ำกว่า 5,000 บาท

() 5,000 - 10,000 บาท

() 10,001 – 20,000 บาท

() 20,001 บาท ขึ้นไป

5. ปัจจุบันท่านมีอาชีพ

() รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

() ธุรกิจส่วนตัว

() พนักงานบริษัทเอกชน

() เกษตรกรรม

() รับจ้างทั่วไป

() อื่น ๆ (ระบุ).....

ข้อ ที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	คุณลักษณะที่พึงประสงค์					
13.	มีความมุ่งมั่นในการทำงานและทุ่มเทให้กับงาน
14.	มีความยึดมั่นในความถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม
15.	ยึดถือหลักการมากกว่าตัวบุคคล
16.	มีความสามารถนำแผนงานสู่การปฏิบัติได้ดี
17.	มีความตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงาน
18.	ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ทำงานเป็นทีมได้
19.	ติดตามและประเมินผลงานอย่างต่อเนื่อง
20.	มุ่งเน้นผลงานมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว
21.	การแต่งกายสะอาดเรียบร้อย ถูกต้องตามกาลเทศะ มีบุคลิกที่ดี งาม
	3. ด้านการมีส่วนร่วม					
22.	มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ขององค์กร
23.	มีส่วนร่วมในการวางแผน
24.	มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
25.	มีส่วนร่วมในกิจการของสังคม
26.	ให้ความร่วมมือกับข้าราชการประจำ และองค์กรอื่น ๆ
27.	มีความสามารถในการปรับตัว
28.	สนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่ม องค์กรชุมชน และกิจกรรมของ ชุมชน
	4. ด้านสถานการณ์					
29.	มีจิตใจมั่นคงควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์การต่าง ๆ ได้ดี
30.	ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์ (ในทุกสถานการณ์)
31.	มีความสามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชน
32.	มีความสามารถคาดการณ์อนาคตได้ดี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำชี้แจง ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักรการเมืองท้องถิ่นตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

****ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้****

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

***** Method 1 (space saver) will be used for this analysis *****

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	122.7333	609.5816	-.3044	.9078
A2	122.8667	588.8782	.0255	.9021
A3	123.2333	557.5644	.4673	.8969
A4	123.7000	548.2172	.9141	.8926
A5	123.7000	517.5276	.7965	.8900
A6	122.3667	610.9299	-.4151	.9067
A7	122.3667	569.4816	.5043	.8973
A8	123.2333	570.8747	.6144	.8971
A9	123.4667	531.2920	.7447	.8918
A10	123.8000	540.7862	.6625	.8935
B11	122.5000	592.6724	-.0529	.9027
B12	122.9333	589.0989	.0805	.9008
B13	122.8333	552.9713	.7175	.8942
B14	123.1333	524.2575	.9240	.8891
B15	123.4667	510.2575	.8842	.8881
B16	122.6333	607.0678	-.3128	.9063
B17	122.4333	568.1851	.4455	.8976
B18	122.9333	553.7195	.6674	.8946
B19	123.3333	527.6092	.8677	.8900
B20	123.5667	515.2195	.8246	.8894
B21	122.8667	584.5333	.0563	.9036
C22	122.4333	565.9782	.4597	.8973
C23	123.2333	569.4264	.3220	.8990
C24	123.5333	528.3954	.8154	.8907

C25	123.6333	502.9989	.9206	.8869
C26	123.0667	585.1678	.0462	.9038
C27	122.4667	569.3609	.3976	.8981
C28	123.2667	556.8920	.4697	.8969
D29	123.2667	523.6506	.9084	.8892
D30	123.6333	507.8264	.9150	.8874
D31	123.3667	579.4126	.0789	.9055
D32	123.1667	560.5575	.3448	.8991

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 32

Alpha = .9001

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	สุภาพ เข็มบุบผา
วันเดือนปีเกิด	2 เมษายน 2519
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 11 ตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 63 หมู่ที่ 11 ตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นักพัฒนาชุมชน 6ว
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2531 ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกมะค่า อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2536 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนนางรองพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2536 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2543 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2556 รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์